

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**FARKLI BRANŞLARDA SPOR YAPAN VE SPOR YAPMAYAN
ÖĞRENCİLERİN ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE
KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bekir KARTAL

**TRABZON
Haziran, 2012**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**FARKLI BRANŞLARDA SPOR YAPAN VE SPOR YAPMAYAN
ÖĞRENCİLERİN ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE
KARŞILAŞTIRILMASI**

Bekir KARTAL

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek Lisans
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Olcay MÜLAZIMOĞLU**

**Trabzon
Haziran, 2012**

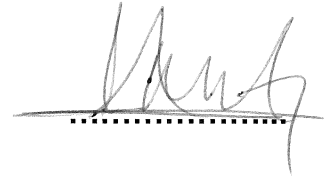
KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma Jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 08/06/2012

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Olcay MÜLAZIMOĞLU

Üye : Yrd.Doç.Dr.H.Mehmet TUNÇKOL

Üye : Yrd.Doç.Dr.Taner ALTUN

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Haluk ÖZMEN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Bekir KARTAL

08/06/2012

ÖNSÖZ

Zekâ bir kişinin bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi, gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler bulabilme becerisidir(Gardner 2004). Günümüz şartları bireylerin sorunlarına çözümler bulabilme, yeni deneyimlere açık, meraklı değişimlere uyum sağlayabilen kendine güvenen yaptığı işin sorumluluğunu alabilen özelliklerde olmasını gerektirmektedir. Her birey kendine özgü yönlerini keşfetme ve geliştirme hakkına sahiptir. Çünkü Tüm insanlar için tek bir yaşam biçimi yoktur. Bireysel farklılıklara dayanan her bireyin farklı alanlarla ilgili zekâlara sahip olduğunu savunan yaklaşıma göre öğrenme ve öğretme etkinliklerinde yeni bir bakış açısı getirmektedir. Çoklu zekâ kuramının spor alanında incelenmesi ve etkisinin ortaya çıkarılması amacı ile bu çalışma yapılmıştır.

Öğrenciliğim sürecinde bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım danışman hocam Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğretim üyesi Yrd. Doç.Dr. Olcay MÜLAZIMOĞLU'na, çalışmalarında benden desteğini esirgemeyen Yrd. Doç.Dr. Mustafa BAŞ'a, Arş. Gör. Elif AYDIN'a ve Bülent ÇELEBİ'ye teşekkür ederim.

Haziran, 2012

Bekir KARTAL

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa Nr.</u>
ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VIII
ABSTRACT	IX
TABLOLAR DİZİNİ.....	X
KISALTMALAR LİSTESİ	XII
1. GİRİŞ.....	1-2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GENEL BİLGİLER	3-5
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Problemi	3
1.3. Araştırmanın Alt Problemleri	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5. Sayıtlılar	4
1.6. Araştırmanın Önemi	5

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ.....	6-32
2.1. Zekâ.....	6
2.2. Zekâ'nın Tarihçesi.....	6
2.3. Eğitimde Zekânın Yeri	8
2.4. Zeka ile İlgili Yaklaşımlar.....	9
2.4.1. Psikometrik Yaklaşımlar	9
2.4.2. Gelişimsel Yaklaşımlar	9
2.4.3. Biyo-Ekolojik Yaklaşımlar.....	10
2.4.4. Çoklu Yaklaşımlar.....	10
2.5. Çoklu Zekâ Kuramı	11
2.5.1. Sözel-Dilsel Zekâ	13
2.5.2. Mantıksal-Matematiksel Zekâ	13
2.5.3. Görsel-Mekânsal Zekâ.....	14

2.5.4. Bedensel- Kinestetik Zekâ.....	15
2.5.5. Kişiler Arası-Sosyal Zekâ.....	16
2.5.6. Kişisel-İçsel Zekâ	17
2.5.7. Müziksel-Ritmik Zekâ.....	17
2.5.8. Doğa- Varoluşçu Zekâ.....	18
2.6. Çoklu Zekâ Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler	19
2.7. Çoklu Zekâ Alanlarının Belirlenmesi	20
2.8. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri	21
2.9. Beden Eğitimi ve Spor	22
2.9.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanıtımı	22
2.9.2. Beden Eğitimi ve Sporun Tarihçesi	23
2.9.3. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi ve Faydaları	23
2.9.4. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	24
2.10. Çoklu Zekâ Alanlarının Beden Eğitiminde Kullanılması	24
2.10.1. Sözel-Dilsel Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı.....	25
2.10.2. Mantıksal-Matematiksel Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı	26
2.10.3. Görsel-Uzamsal Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı	26
2.10.4. Müziksel-Ritmik Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı	27
2.10.5. Bedensel-Kinestetik Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı.....	27
2.10.6. Kişilerarası-Sosyal Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı	28
2.10.7. Özedönük-İçsel Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı	28
2.10.8. Doğa Zekâsının Beden Eğitiminde Kullanımı.....	29
2.11. Çoklu Zekâ Konusunda Yapılan Araştırmalar	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM	33-35
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	33
3.2. Araştırmanın Modeli	33
3.3. Evren ve Örneklem.....	33
3.4. Veri Toplama Araçları.....	34
3.5. Verilerin Analizi.....	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR	36-46
--------------------------	--------------

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA.....	47-57
SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	58-60
KAYNAKLAR.....	61-64
EKLER	65-68
ÖZGEÇMİŞ	

ÖZET

Farklı Branşlarda Spor Yapan ve Spor Yapmayan Öğrencilerin Çoklu Zekâ Kuramına Göre Karşılaştırılması

Bu araştırmanın amacı, farklı kulüplerde farklı branşlarda aktif olarak spor yapan 11-18 yaş grubu ve sedanterlerin çoklu zekâ kuramları arasındaki farkı ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklem grubunu; Trabzon’ da çeşitli spor kulüplerinde aktif spor yapan; Güreş, Boks, Teak-wondo, Masa tenisi ve Futbolcular ile sedanter gruptan 25’er kişi olmak üzere toplam 150 erkek denekten oluşmaktadır. Ayrıca araştırmanın amacı ile ilgili mevcut bilgiler literatür taraması ile sistematik bir şekilde verilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Saban (2002) tarafından geliştirilen “Eğitimciler için Çoklu Zekâ alanları Envanteri” kullanılmıştır. Envanter 80 sorudan oluşmaktadır. Sekiz zekâ kuramı ve her zekâ kuramından 10 soru mevcuttur. Ayrıca demografik özelliklere yönelik 16 soruluk bir anket formu kullanılarak çoklu zekâ kuramları ile ilişkilendirilmiştir.

Verilerin çözümünde ve yorumlanmasında yüzde ve frekans dağılımları alınmış, Tek yönlü varyans analizi (One way Anova) testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farkı belirleyebilmek için Tukey testi kullanılmış ve istatistikî anlamda $P<0,05$ anlamlılık düzeyi belirlenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) Paket program kullanılmıştır.

Bu araştırmanın sonucunda; değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarındaki sporcular ile sedanterlerin mantıksal matematiksel zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı fark bulunmuştur. Bu farkın sebebini tespit edebilmek için yapılan çoklu karşılaştırma analizi (tukey test) sonucunda; güreş ile Taekwondo ($24,68\pm 5,33$; $18,92\pm 7,11$; $p=0,04$), boks ile masa tenisi ($22,72\pm 9,19$; $28,76\pm 6,88$; $p=0,03$) ve taekwondo ile masa tenisi ve spor yapmayanlar ($18,92\pm 7,11$; $28,76\pm 6,88$; $26,12\pm 6,82$; $p=0,00$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Spor, Çoklu Zeka Kuramı, Branş

ABSTRACT

The Comparison of Student Athletes in Different Sports and Sedentary Students According to Multiple Intelligent Theory

The purpose of the research is to identify the difference between the multiple intelligence of people between of the age 11-18 who do sport actively in various clubs and various branches and those who sedentary. The sample of this study is composed 25 people from the wrestling, taek-wondo, table tennis, football and those who have sedentary life style in Trabzon. Moreover, the existed informational about the purpose of the research are given in systematic way by literal scanning.

As data collection tool "Multiple Intelligences Inventory for Educators" developed by Saban (2002) is used. Inventory consists of 80 questions. There are 10 questions in each of these 8 intelligence theories. In addition, by using polling form which contains 16 questions related to demographic features multiple intelligence theory are associated.

The statistical analysis are presented in percentage and frequency tables. One way Anova test are also used. In order to identify the difference between the groups Tukey test are used and in statistic comprehension $P < 0.05$ level are gained. In the given assessment and the unity of the calculated worth SPSS (Statistical Package For Social Science) Packet Program are used.

As a result of this search; it is found that there are significant differences between the groups who participate in sports and the groups who do not participate in sports in means of logical mathematical levels.

In the result of this multiple comparison analysis (Tukey test) which is made in order to determine this difference; it is found that there is a statistically significant difference ($p < 0.05$) between wrestling and taekwondo (24.68 ± 5.33 , 18.92 ± 7.11 , $p = 0.04$), boxing and table tennis (22.72 ± 9.19 , 28.76 ± 6.88 , $p = 0.03$), taekwondo and table tennis and the groups who do not participate in sports (18.92 ± 7.11 , 28.76 ± 6.88 , 26.12 ± 6.82 , $p = 0.00$).

Key Words: Sport, According to Multiple Intelligent Theory, Branch

TABLolar DİZİNİ

<u>Tablo Nr.</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1.	Zekâya İlişkin Eski ve Yeni Yaklaşımların Karşılaştırılması.....	12
2.	Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	36
3.	Değişik Spor Kulüplerinde Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Sözel Dilsel Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım	38
4.	Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Mantıksal Matematiksel Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	39
5.	Değişik Spor Kulüplerinde Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Mantıksal Matematiksel Zekâ Düzeylerine Göre Anlamlılığın Nereden Kaynaklandığını Gösteren Tukey Testi Sonuçları	39
6.	Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Görsel Mekânsal Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	41
7.	Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Müzik Ritmik Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	42
8.	Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Doğacı Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	42
9.	Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Kişiler Arası Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Arşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	43
10.	Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Bedensel Kinestetik Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	44
11.	Değişik Spor Kulüplerinde Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan İçsel Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	44
12.	Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Aile Gelir Düzeyleri ile Çoklu Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım.....	45

Tablo Nr.

Tablo Adı

Sayfa Nr.

13.

Zekâ Türleri ile Aile Gelir Düzeyleri Arasındaki Anlamlılığın
Nereden Kaynaklandığını Gösteren Tukey Testi Sonuçları..... 46

KISALTMALAR LİSTESİ

D.T.P. : Devlet Planlama Teşkilatı

M.Ö. : Milattan Önce

Ss : Standart Sapma

N : Sayı

P : Anlamlılık Düzeyi

T : Ortalama Farkı

F : Frekans

1. GİRİŞ

Spor insan yaşamına çok değişik yollarla girmiştir. İnsanların her zaman ilgisini çekmeyi başarmış toplumsal bir olgu haline gelmiştir.“Kitleleri kendisine bağlayan insanlar için vazgeçilmez zevkler, ihtiyaçlar doğuran bu olgu, artık toplumsal bir kurum olduğunu kabul ettirecek bir noktaya gelmiştir.”Spor, tüm dünyada insanlar üzerinde gerek aktif katılımcı gerek pasif katılımcı olarak etki alanını artırmakta, her geçen gün gelişmekte ve büyümektedir. Ayrıca spor bir ülkenin gelişmişlik düzeyini gösteren önemli bir unsur haline almıştır (Gümüş, 2003).

Gardner, 1983 yılında ortaya attığı çoklu zekâ kuramıyla zekâ konusundaki tartışmalara yeni bir boyut getirmiştir. Gardner'a göre zekâ: Bir kişinin bir veya birden fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi, gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme becerisi ve çözüme kavuşturulması gereken karmaşık yapılı problemleri keşfetme yeteneğidir (Saban, 2001).

Günümüzde eğitim ve psikoloji alanındaki gelişmelerle birlikte bireylerin neler yapabildiğinden çok neler yapabileceği düşünölmelidir. Her öğrencinin çeşitli yetenekleri ve zekâ kapasiteleri vardır. Öğrencinin bu yeteneği bulunan çevresel ortama göre farklılık gösterebilir (Sternberg,1997,Ville,1979).

Çoklu zekânın anahtar kavramı “Çoğul kelimesidir.”Çünkü zeka çok yönlüdür. Doğuştan kalıtımla getirilen zekâ geliştirilebilir. IQ ve zekâ testleri sadece sözel ve mantıksal-matematiksel yetenekleri ölçmektedir. Oysa bireylerde birbirinden farklı sekiz yetenek alanı vardır. Bunlar; Sözel-dilsel, Mantıksal-matematiksel, Görsel-uzamsal, Müziksel-ritmik, Doğa, Kişilerarası, Bedensel-kinestetik ve İçsel zekâlardır. Çoklu zekâ kuramının merkezini zeki olmanın bir yâda iki yolu yoktur. Kuramı oluşturmaktadır. Zeki olmanın birden fazla yolu vardır. Farklı öğrencilerin farklı zekâ alanlarında baskın olduklarını fark ederek, bu öğrencilere farklı şekillerde ulaşmayı denemek tüm öğrencileri başarıya ulaştırabilir (Kagan veKagan,1998).

Üst düzey sportif performans bireyin tüm biyolojik ve psikolojik gelişimini birleştirdiği ve bu nedenle kişinin tüm gücünü oluşturduğu bilinmektedir (Duricek, 1992). Elit sporcular zekânın diğer bir çeşidini kullanırlar. Bu zekâ türü standart IQ testleri ile ölçülemez ama bu zekâ türü takım sporlarında, jimnastikte, dans çalışmalarında zarif, amaca uygun kolayca uygulanabilen hareketler şeklinde ifade edilir. Beceri eylemi; belli bir amacı ifade eder. İnsanın bilinçli bir aktivitesi olup, yapılan çalışmalarla büyük ölçüde gelişir.

Özel spor becerileri; iki veya daha fazla temel becerinin spor dalına özgü hareketin yapılması olarak tanımlanır. Ayrıca özel spor beceriler; oyun alanına, oyun süresine, kullanılan spor malzemesine, oyun kurallarına, yapılan hareketlerin sırası ve hızına bağlıdır (Philip ve Wilkerson 1990). Becerikli hareketlerde bazı unsurlar vücudun koordinasyonunu ve yönlendirilmesini gerektirir. Bu unsurlar, zihin ve onun etkinliği olan düşünmedir. Düşüncenin kendisi bir beceridir. Bir matematik probleminin çözümü ve bir basketbol oyuncusunun smaç eylemi etkin bir zekâ seviyesini gerektirir. Sporda bir beceri doğru yapıldığında, bu beceriyi çoğu kez tekrarlayabileceğimizi hissederiz. Bu bize müsabakada güven verir. Özgürlük hissi kazandırır. Düzgün, koordineli, tahmin edilemeyen deneyimlere sahip oluruz. Sezgisel ve önceleme yeteneği üst düzeye ulaşır (Kretchmar,1994).

Bu çalışmanın amacı: Değişik spor kulüplerinde, çeşitli spor branşlarında spor yapanlar ve spor yapmayan sekiz farklı zekâ alanında sahip oldukları farkların ve farklar arasındaki anlamlılığın araştırılmasıdır.

Elde edilecek sonuçların spor branşlarında sporcu yetiştiren antrenörlerin üst düzey (elit) sporcu yetiştirebilmelerine değişik bir bakış açısı getireceği düşünülebilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı: Değişik spor kulüplerinde, çeşitli spor branşlarında spor yapanlar ve spor yapmayan sekiz farklı zekâ alanında sahip oldukları farkların ve farklar arasındaki anlamlılığın araştırılmasıdır.

1.2. Araştırmanın Problemi

Güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol branşlarında spor yapan ve sedanterlerin çoklu zekâ kuramına göre zekâ alanlarının farklıdır.

1.3. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Sözel-dilsel zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların sözel-dilsel zekâ puanları farklıdır?
2. Mantıksal-matematiksel zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların mantıksal-matematiksel zekâ puanları farklıdır?
3. Görsel- mekânsal zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların görsel- mekânsal zekâ puanları farklıdır?
4. Müziksel -ritmik zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların müziksel -ritmik zekâ puanları farklıdır?

5. Doğa zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların doğa zekâ puanları farklıdır.
6. Kişilerarası-iletişimsel zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların kişilerarası-iletişimsel zekâ puanları farklıdır.
7. Bedensel-Kinestetik zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların bedensel-kinestetik zekâ puanları farklıdır?
8. İçsel zekâ alanında güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların içsel zekâ puanları farklıdır?
9. Demografik değişkenler açısından güreş, boks, taekwondo, masa tenisi, futbol ile aktif olarak ilgilen sporcular ve spor yapmayanların çoklu zeka alanları arasında fark var mıdır?

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma 2011-2012 yılında Trabzon'da spor yapan 11-18 yaş grubunda bulunan sporcularla ve spor yapmayanlar ile sınırlıdır.
2. Bu araştırmadaki veriler, "Çoklu Zekâ Kuramı değerlendirme Ölçeği" ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu verileri ile sınırlıdır.

1.5. Sayılılar

1. Alınacak örneklem, evreni temsil edebilecek niteliktedir.
2. Ankete verilecek cevapların doğru olduğu kabul edilmiştir.
3. Denekler anketi cevaplarırken tam kapasitelerini kullanmışlardır.
4. Anket istekli kimselere uygulanmıştır.
5. İstatistiksel işlemler de bilimsel yönden geçerli ve güvenilir testler uygulanmıştır.

1.6. Araştırmanın Önemi

Araştırmamızın önemine bakıldığında Spor insan yaşamına çok değişik yollarla girmiştir. Spor ferdin keşfedilmemiş özelliklerini, yaratıcı yönünü harekete geçiren önemli bir faktördür. Eğitim öğretim ilk basamağından itibaren çoklu zekâ kuramına dayalı öğrenme yaklaşımlarına yer verilmeli ve bütün zekâlara eşit derecede önem vermeye dikkat edilmelidir.

Sporcuların öğrenme rolü açısından kendi zekâ alanlarının farkında olmaların önemi ortadadır.

Öğrenciler bireysel öğrenme farklılıkları ile sınıfa gelmektedirler. Bu farklılığın önemsenmesi gerektiğini vurgulayan kuramlardan biride ‘Çoklu zekâ kuramıdır’ çoklu zekâ kuramının amacı; eğitimde bireylerin neler yapabildiğinden çok neler yapabileceğinin düşünülmesidir.

Spor dallarına sporcu seçilirken sporcuların zekâ alanlarının dikkate alınması önemli görülmektedir. Sporcuların baskın zekâ türleri saptanarak, bu zekâ türlerini geliştirilmesine yönelik uygulamalar yapılmaktadır.

Sporcuların branşa özgü teknik yetenek ve taktik başarıları ile zeka alanları arasındaki ilişki sporsal başarıyı etkilemektedir. Eğitim öğretim sürecinde antrenör ve eğitimciler bu durumu göz önünde bulundurmaları başarı yönünden önemlidir.

Bu güne kadar spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin çoklu zekâ alanları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların az olması nedeni ile elde edilen veriler konuya farklı bir bakış açısı kazandırarak eğitimcilere, beden eğitimi öğretmenlerine, antrenörlere ve ebeveynlere katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Bu yöndeki eksikliğin giderilmesine katkı sağlamak, sporcuların seçilmesi ve yetiştirilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

2.1. Zekâ

Zekâ, üzerinde çok tartışılan ve ilgi çeken kavramlardan birisidir. Eğitimciler, biyologlar, psikologlar gibi birçok bilim adamı tarafından farklı bakış açılarıyla tanımlanmaya çalışılmıştır. Zekâ;

1. Eğitimcilerle göre; Öğrenme yeteneği,
2. Biyologlara göre; Çevreye uyma yeteneği,
3. Psikologlara göre; Muhakeme yoluyla sonuca ulaşma yeteneği,
4. Bilgisayar bilimcilerine göre; Bilgi işleme yeteneği olarak tanımlanmıştır (Armstrong, 2000).

2.2. Zekâ'nın Tarihçesi

Günümüze kadar zekânın birçok farklı tanımı yapılmıştır. Bu tanımlar ilk bakışta farklı olmalarına rağmen, genel çerçeve içinde düşünüldüğünde tanımlardan büyük çoğunluğunun doğrudan ya da dolaylı olarak sözel ve sayısal zekâ türlerini anlatmak istediği dikkat çeker.

Zekânın özelliklerini belirlemek üzere yapılan çalışmalar eski çağlara kadar uzanır. 1900'lerden sonra bilimsel anlamda çalışmalar yapılmaya başlanmış; ancak yine de tek bir tanımla ifade edilebilir hale getirilememiştir (Başaran,1992).

En genel ifade olarak; "İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı" veya benzer şekilde "Zekâ

yeni ve şaşırtıcı durumlarda çevreye uyum sağlayabilme, soyutlama ve problem çözme gücüdür” şeklindedir (Selçuk,1999).

Zekâyı tanımlayabilmek için çaba gösteren araştırmacıların elde ettiği bulgular; zekânın işlevini ve özelliklerinin yapısını tanımlara yönelik olarak farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Zekâ ile ilgili birçok araştırmacının kurumsal açıklamaları şu şekildedir:

Fransız psikolog Binet, de öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencileri uzun süre gözleyerek, bu öğrencilerin özelliklerini birbirinden ayırmaya çalışmış ve topladığı bilgilere dayanarak bir zekâ ölçeği geliştirmiştir. Bu test Stanford Üniversitesinde Termen tarafından adapte edilerek Stanford-Binet testi olarak yayınlanmıştır (Ülgen,1995).

Spearman zekânın tek faktörden oluştuğunu belirtmiştir. Zekânın “g” faktörü adını verdiği bir genel faktör ve bazı alt yeteneklerden oluştuğunu öne sürmüştür (Bacanli,2000).

Guilford ise ilk kez zekâyı kurumsal düzeyde bilişsel görevlerle incelemiştir. Zekâ ölçme aracını geliştirirken, insanın bilişsel sisteminin yapısal bütünlüğü olduğu ve süreçlerle ilgili işlemlerin bireyden bireye farklılık gösterdiği görüşüne dayanır. Örneğin yapısal açıdan herkesin kısa süreli bellek kapasitesi vardır. Ama herkesin karar verme hızı farklıdır. Bireyin yapısal özelliğinin ölçümü ve işlem gücü zekâ kapasitesini tanımlar (Ülgen,1995).

Thorndike, sözel kavrama, hafıza, sayısal yetenek, sözel akıcılık, muhakeme, algısal hız gibi zihinsel yetenekler de belirlemiştir (Bacanli, 2000). Thurstone`un, Grup Faktör Kuramına göre zihinsel etkinlikleri gerekli kılan işler gruplandırılmıştır. Bu gruplarda toplanmış yeteneklerde bireysel farklılıklar vardır. Bireysel farklılıkların nedeni kalıtım ve gelişimdir (Başaran,1992).

Sternberg, Triarsik Zekâ Kuramı`nı geliştirmiştir. Bu kuram ile pratik bilgiyi kapsayan biçimde zekayı yeniden tanımlamıştır (Selçuk ve başk.,2003). Bu kurama göre, üç zekâ ögesi bulunmaktadır. Üst-öğeler, performans öğeleri ve bilgi kazanma ögesi. Bir problemle karşılaşıldığında, önce problemin ne olduğu anlaşılır ve çözüm yolu bulunur (üst-öge), sonra problemin çözümü uygulamaya sokulur (performans), gerektiğinde yeni

bilgi edinilir (bilgi kazanma). Zekânın bu analizleri hem bireyler arasındaki farklılıkları açıklığa kavuşturmakta, hem de öğrenme öğretme süreçlerinde yapılabilecek işlemleri belirlemede yardımcı olmaktadır (Bacanli,2000).

Horn'a göre, okuma – yazma ve matematiksel işlem yapma gibi becerileri sol yarı küre daha uzmanlaşmış bir biçimde işleyebilir. Sağ yarı kürede, mekânda kendimizi yönlendirmeyi, yapısal örüntüleri tanımayı ve müzik formlarını hatırlamayı sağlamaktadır. Bugün birçok psikolog tarafından sol yarı kürenin analitik ve kritik düşünceden, sağ yarım kürenin ise mekânla ilgili olarak sezgisel anlamadan sorumlu olduğu düşünülmektedir. Beyin, bütün olarak çalışan bir sistemdir. Bir tarafı çalıştığı sırada, diğer tarafları uyuklayan birbirinden habersiz ögeler toplamından ibaret değildir. Beyindeki en basit işlem bile, beynin birçok bölgesinin iletişim içinde çalışmasını gerektirir. Beyindeki her işlem beynin tümünü ilgilendirir ve beynin bir bütün olarak çalışması sonucu ürün elde edilir (Senemoğlu, 2003).

Goleman, 'Duygusal Zekâ' (EQ) kavramını ortaya atmıştır, duygusal zihin, evrim basamağında akıl zihinden önce ortaya çıkmıştır ve hayvanlarda da mevcuttur. Duygusal zekâ; kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yolunda devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek doyumunu erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünceleri engellemesine izin vermeme, umut besleme ile kendini gösterir. Herhangi bir uyarıcıya karşı gösterilecek tepki, akıl zihninden önce duygusal zihin tarafından algılanır (Selçuk ve ark., 2002).

Yukarıdaki farklı görüşlerden de anlaşılacağı gibi zekâ, bireysel farklılıklar, bilişsel yetenekler ve eğilimler gibi birçok değişik açıdan tanımlanmaktadır. Muhtemelen bu kavramlar üzerinde yapılan çalışmalar ve gelişmeler, bilişsel psikolojiyle ilgili eğitim ve psikoloji alanında çalışan araştırmacılar arasındaki görüş farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

2.3. Eğitimde Zekânın Yeri

Zekânın eğitim içinde nasıl yönlendirilebileceği konusu, eğitim alanının metodolojisini de etkilediği görülmektedir.

Öğrencinin zekâ düzeyine karar vermek, ancak standartlaştırılmış zekâ testlerine göre yapılmaktadır. Oysa öğretmenin, öğrencilere her zaman standart testler uygulama şansı yoktur.

Eğitim açısından bakıldığında, zekânın tanımından çok niteliği ön plana çıkmaktadır. Zekânın ne olduğu ve nasıl ölçülebileceği konusunda ulaşılan tek bir sonucun olmaması da birçok kuramın gelişmesine neden olmuştur (Başaran,1992).

Eğitim psikologlarının ortak görüşlerine göre; bir sınıftaki öğrenciler bir konuda birbirleriyle kıyaslandığında, sembollerini başarıyla kullananların, karmaşık problemleri başkalarından yardım almadan ya da çok az yardımla çözebilenlerin, amaçlı ve planlı olanların zekâ düzeylerinin diğerlerine kıyasla daha yüksek olduğu söylenebilmektedir (Ülgen,1995).

2.4. Zeka ile İlgili Yaklaşımlar

Psikometrik, gelişimsel, bio-ekolojik ve çoklu yaklaşımlardır.

2.4.1. Psikometrik Yaklaşımlar

Psikometrik yaklaşım zekâyı nicel, tek ve bütünlük bir kavram gibi görmektedir. Zihin ve takvim yaşını zekâ değerlendirmesinin temeli olarak ele alarak, öğrenmenin iki yolunu öne çıkarmaktadır. Bunlar sözel-dilsel ve mantıksal-matematikseldir (Özgüven,1999).

2.4.2. Gelişimsel Yaklaşımlar

Bireylerin değişik yaşlarda özümleme ve uyumsama yoluyla çevreye nasıl uyum sağladığını ve gelişimsel ilerlemeler gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır (Selçuk, 2003).

Piaget yaptığı çalışmaların sonucunda 12 yaş ve üzeri grubunu ‘Soyut İşlemler Dönemi’ olarak tanımlarken, Vygotsky zihin gelişim dönemleri ve vurgulanan

özelliklerde 12 yaş ve üzeri grubunu kişiler arası ilişkilerin ve kariyer açılımlarının kaynaştırılması olarak belirtmektedir (Selçuk, 2003).

2.4.3. Biyo-Ekolojik Yaklaşımlar

Birçok araştırmacı, zekânın tanımlanması ve ölçülmesi ile ilgili yeni fikirleri keşfetmek amacıyla beyni biyolojik perspektiften ele almıştı. Bunlardan biri olan Ceci'nin zeka ile ilgili olan biyo-ekolojik teorisinin, bir tek bilişsel potansiyelin ya da bir “g” faktörünün olmadığını ileri sürmektedir. Bilginin ve doğal yeteneğin ayrılmaz olduklarını, bununla birlikte ortamsal, biyolojik, üst bilişsel ve güdusel değişkenlerin de zekâ kavramları içerisinde yer aldıklarını belirtmiştir. Öne çıkardığı üç ana kavram; çoklu bilişsel potansiyel, bağlam ve bilgidir (Özgüven, 1999).

Zekanın biyo-ekolojik ya da psiko-biyolojik perspektifi, zekayı tek faktör teorisi ile açıklamaktan ziyade zekanın, farklı şekillerde açıklanmasını destekler. Bazı bilişsel etkinliklerde cinsiyet farklılıkları ile ilgili farkındalıklar da önem kazanmaktadır. Bilişsel işlevler, beynin özel alanlarında ortaya çıkmaktadırlar ve bu işlevler, genetiğin, kişisel hayat deneyimlerinin ve farklı koşulların kombinasyonları tarafından etkilenmektedirler. Ceci zekânın işleyişinde biyolojik ve çevresel etkenlerin birbirinden ayrı değerlendirilemeyeceğini savunmakta ve bu ilişkiyi ortak yaşam ilişkisi görmektedir (Selçuk, 2003).

2.4.4. Çoklu Yaklaşımlar

Sternberg'e göre zekâ; “Bireyin zihinsel olarak kendi kendini yürütme kapasitesidir.” Bu kuram bilişimsel, bağlamsal ve deneyimsel üç alt alanı içermektedir. Bilişimsel alan, bireyin zekice davranışlar geliştirirken kullandığı bilişsel süreç ve yapıları kapsayan içsel dünyasını, bağlamsal alan, kişinin çevresel etkenleri değerlendirmede kullandığı süreçleri ve dış dünyasını, deneyimsel alan ise bireyin deneyimlerinin iç ve dış dünyasıyla ilişkilerini içermektedir (Selçuk, 2003).

Gardner'a göre zekâ; “Yaşam boyu karşılaşılan farklı durumlarda problemleri çözme ve yeni ürünler ortaya çıkarma kapasitesidir” ve insanların sahip oldukları çoklu

zekâların her biri yaşamak, öğrenmek, problem çözmek ve insan olmak için kullanılan etkili bir araçlardır (Gardner, 2004).

2.5. Çoklu Zekâ Kuramı

Nöropsikoloji ve gelişim uzmanı Gardner, geleneksel zeka anlayışını inceledikten sonra, 70'li ve 80'li yıllarda bireylerin bilişsel kapasitelerini araştırmaya başlamıştır. Boston Üniversitesi'nde yeteneklerin örüntüsünü anlamaya, bilişsel ya da duyuşsal kazaların etkilerini belirlemeye çalışmıştır. Aynı zamanda Harvard Üniversitesi'nde "Project Zero" adlı projede normal ve üstün yetenekli çocuklarla ilgili araştırmalar yapmış, bilişsel yeteneklerin gelişimini incelemiştir. Bu çalışmalar sırasında psikometrik bakış açısıyla açıklanamayan farklı bir şeyler gözlediğini fark etmiş ve bunu şöyle ifade etmiştir." Çocuklar ve beyin hasarlı yetişkinlerle yaptığım günlük çalışmalar beni insan doğası ile ilgili bedensel bir olguyla derinden etkiledi: insanlar çok geniş, çok sayıda kapasitelerle dolu... Bir bireyin bir alandaki üstünlüğü, bir başka alandaki gücüyle karşılaştırılabilecek ve tahmin edilebilecek kadar basit değil" Çoklu Zekâ Kuramı'nın başlangıç noktasını bu görüş açısı oluşturmaktadır. Gardner, 1983 yılında yayınlanan "Zihnin Çerçevesi" (Frames of Mind) kitabında yedi ayrı ve evrensel kapasite önermiştir. Bu kapasite ya da zekâlar her bireyde doğuştan varılmakta ama farklı kültürlerde farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Örneğin dil zekâsı toplumlarda doğuştan getirilen evrensel bir kapasitedir ama bir kültürde yazma, diğerinde konuşma şeklinde ön plana çıkabilmektedir (Piaget, 1964).

Çoklu Zekâ Kuramı, zekâyâ ilişkin geleneksel anlayışların eksiklerini vurgulamakta ve yeni bir pencere sunmaktadır. Zekâyâ ilgili eski ve yeni anlayışların kısa bir karşılaştırması aşağıdaki tabloda sunulmuştur (Bümen, 2004).

Tablo 1: Zekâya İlişkin Eski ve Yeni Yaklaşımların Karşılaştırılması

Zekâya İlişkin Eski Bakış Açısı	Zekâya İlişkin Yeni Bakış Açısı
<ul style="list-style-type: none">• Zekâ sabittir,• Zekâ niceliksel olarak ölçülebilir,• Zekâ tekildir,• Zekâ gerçek yaşamdan soyutlanarak ölçülebilir,• Zekâ öğrencileri sıralamak ve olası başarılarını kestirmek için kullanılır.	<ul style="list-style-type: none">• Zekâ geliştirilebilir.• Zekâ herhangi bir performansta veya problem çözme sürecinde sergilendiğinden sayısal olarak hesaplanamaz,• Zekâ çeşitli yollarla ortaya konabilir,• Zekâ bağlam/gerçek yaşam durumlarında ölçülür,• Zekâ bireylerin gizil güçlerini ve onların başarılı olabilecekleri farklı yolları anlamak için kullanılır.

* (Selçuk, 2002 adlı eserden alınmıştır).

Çoklu Zekâ Kuramının anahtar kavram “çoğul” kelimesidir. Çünkü zekâ çok yönlüdür. Doğuştan genetik kalıtımla getirilen zekâ, geliştirilebilir, değiştirilebilir ve zeki olmak belli derecede öğrenilebilir. Bu kuramın geliştiricisi olan Howard Gardner zekânın özelliklerini şöyle sıralamaktadır;

1. İnsan kendi zekâsını arttırma ve geliştirme yeteneğine sahiptir,
2. Zekâ sadece değişmekle kalmaz aynı zamanda başkalarına da öğretilebilir,
3. Zekâ insandaki beyin ve zihin sistemlerinin birbiriyle etkileşimi sonucu ortaya çıkan çok yönlü bir olgudur,
4. Zekâ çok yönlülük göstermesine rağmen kendi içinde bir bütündür,
5. Her insan, zekâ alanlarının tümüne sahiptir.
6. Her insan, zekâ alanlarından her birini belli bir düzeyde geliştirebilir,
7. Çeşitli zekâ alanları, genellikle bir arada belli bir uyum içinde çalışırlar,
8. Bir insanın her alanda zeki olabilmesinin birçok yolu bulunmaktadır (Gardner,2004, Özgüven, 1999, Selçuk, 2003).

Çoklu zekâ anlayışına göre, tüm zekâlar eşit değerdedir ve içlerinden biri ya da birkaçı diğerlerinden daha önemli değildir(Armstrong, 1994). Zekâlar her zaman birlikte çalışırlar ancak bu, çok karmaşık yollarla gerçekleşir. Bir zekâ, dahiler ve (beyinden kaynaklanan) engelli bireyler dışında her zaman birbiriyle etkileşim halindedir (Saban, 2001).

Gardner’ın sözünü ettiği sekiz zekâ türüne sahip bireylerin zekâ özelliklerini ve öğrenme stilleri aşağıda zekâ alanlarına göre açıklanmıştır.

2.5.1. Sözel-Dilsel Zekâ

Dil zekâsı, sözcükleri ya da bir dilin temel işlemlerini açıkça kullanma yeteneğidir. Sözel dil zekâsı kuvvetli olan bireyler, işiterek, konuşarak, okuyarak, tartışarak ve başkaları ile karşılıklı iletişime girerek en iyi öğrenirler. Sözel dil zekâsı güçlü olan bir kişinin bazı özellikleri şunlardır;

İsimler, yerler ve tarihler hakkında iyi bir hafızaya sahiptir. Başkaları ile yüksek düzeyde sözel iletişime girer. Tekerlemeleri, anlamsız ritimleri ve kelime oyunlarını çok sever. Kitap okumayı çok sever. Öğrendiği yeni kelimeleri anlamlarına uygun olarak konuşma veya yazı dilinde kullanır. Dinleyerek öğrenmeyi sever. (Saban, 2002; Bümen, 2004).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Kitaplar, teypler, ses kayıt cihazları, günlükler, renkli kâğıtlar, yazma materyalleri, el kitapları, talimatnameler, gazeteler, dergiler, kalemler, bilgisayarlar, dosyalar kelime oyunları vb.

Sözel-dilsel zekâ öğretim yöntemleri; Öykü okuma, hikâyeleştirme, konferans hazırlama, görüşme ve tartışmalar, rapor hazırlama, diyalog hazırlama etkinlikleri, röportaj yapma, yazım çalışmaları.

İlgili meslek alanları; Edebiyat, yazar, şair, arşivcilik, hatip, dil bilim, hukuk, siyaset vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Şaban, 2001, Yavuz, 2001).

2.5.2. Mantıksal-Matematiksel Zekâ

Bu zekâ alanı gelişmiş olan insanlar, mantık kurallarına, neden-sonuç ilişkilerine, varsayımları oluşturmaya ve sorgulamaya ve bunlara benzer soyut işlemlere karşı çok hassas ve duyarlıdırlar.

Mantıksal-matematiksel zekâsı güçlü olan bir kişi; Olayların oluşumu ve işleyişi hakkında çok soru sorar. Sayılarla çalışmayı ve hesaplama yapmayı, mantıksal bulmacaları çözmeyi ve satranç ve dama gibi çeşitli stratejik oyunları oynamayı, nesnelere kategorilere

ayırmayı veya olayları belli bir mantıksal ilişki içinde düzenlemeyi çok sever (Saban, 2002; Başaran, 2004).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Akıl yürüterek, soyut modelleri tasarlayarak, sayılarla düşünerek, ilişkilere ve bağlantıları kurgulayarak öğrenir. Grafikler ya da şekiller halinde verilen (görsel) bilgileri yorumlar. Bilgisayar programları hazırlar. Grafik, şema ve şekillerle çalışmaktan hoşlanır.

Matematiksel- Mantıksal Zekâ Öğretim Yöntemleri; Bilimsel düşünme etkinlikleri, venn şemaları çalışmaları, grafik hazırlama etkinlikleri, sayılarla çalışma-rakamsal düşünme etkinlikleri, sıralama etkinlikleri, mantıksal sorgulama etkinlikleri (6 şapka ile düşünme), bulmacalar (Problem çözme etkinlikleri)

İlgili Meslek Alanları; Muhasebe, satın alma, matematik ve mühendislik bilimleri, istatistik, bilgisayar, ekonomi ve fen bilimleri vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Saban, 2001, Yavuz, 2001).

2.5.3. Görsel-Mekânsal Zekâ

Bu zekâ alanına sahip bireyler dış dünyadan edindikleri izlenimleri bir mimar ya da bir ressam gibi dekore ederek değişik yeni durumlar veya şekiller yaratabilirler. Görsel-uzamsal zekâsı güçlü olan bir kişi; Renklere karşı çok hassas ve duyarlıdır, haritaları, çizelgeleri, diyagramları veya tabloları sadece düz metinden oluşan yazılı materyallere kıyasla daha kolay okur ve anlar. Sanat içerikli etkinlikleri çok sever. Diğerlerine oranla daha çok hayal kurar. Okurken kelimelere oranla resimlerden daha çok öğrenir. Varlıkların görsel imgelerini çok iyi ve net olarak hatırlar. Sanat içerikli etkinlikleri ve film, slâyt vb. görsel sunuları izlemeyi çok sever (Saban, 2002;Başaran, 2004).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Öğrenmede daha çok sanat, video, filmler, bulmacalar ve haritalardan yararlanır. İmgeleri düzenleyerek, zihinsel resim oluşturarak, çizerek, desen oluşturarak, hayal ederek öğrenir.

Görsel-Mekânsal Zekâ Öğretim Yöntemleri; Akıl haritaları, akış haritaları, örümcek haritalar, zincir haritalar, karşılaştırma tabloları, problem çözüm taslakları, flaş kartlar, ünite kartları, rapor ve kompozisyon taslakları, resim ve fotoğraf çalışmaları, mimari ve tasarım etkinlikleri.

İlgili Meslek Alanları; Ressam, artist, fotoğrafçı, mühendis, kameraman, mimar, heykeltıraş, tasarımcı, dekoratörlük, izci, rehber vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Saban, 2001, Yavuz, 2001).

2.5.4. Bedensel- Kinestetik Zekâ

Bedensel-kinestetik zekâ, düşünceleri ve duyguları ifade ederken ve problemleri çözerken bedeni kullanma yeteneğidir (Demirel, 1999). Bu zekâ, vücut hareketlerini kontrol etmeyi ve yorumlamayı, fiziksel nesnelere manipüle etmeyi ve vücut ile zihin arasında bir uyum oluşturmayı sağlar (Bümen, 2005). Bedensel-kinestetik zekâ alanı güçlü olan bir kişinin bazı özellikleri şunlardır:

Sportif faaliyetlerde başarılıdır. Bir yerde uzun süre kaldığında hareket etmeye ve kıımıldamaya başlar. Başkalarının jest, mimik ve yüz ifadelerini kolaylıkla taklit eder. Gördüğü her nesneyi dokunarak inceleme ve analiz etme eğilimindedir. El becerisi gerektiren etkinliklerde çok başarılıdır. Kendini veya meramını anlatmada kendine özgü dramatik bir yolu vardır (Saban, 2002).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Dinleme, konuşma, dans, koşma, dokunma ve hareket etmeyi sever. Öğrenmede role-play, drama, tiyatro ve hareket etmeye ihtiyaç duyar. Zihinle bedeni birleştirerek, mimiklerle, vücudu geliştirerek, dokunarak, dans ederek, üç boyutlu tasarımlar oluşturarak öğrenmeyi tercih ederler. Gezi- inceleme-model / maket yapma gibi fiziksel aktivitelere katılımdan zevk alırlar.

Bedensel Zekâ Öğrenme Yöntemleri; Drama etkinlikleri, sınıf tiyatroları, role-play canlandırmalar, el becerisi etkinlikleri, bilgi kartları, nefes alma egzersizleri, oyun etkinlikleri, alan gezileri.

İlgili Meslek Alanları; Spor, dans, heykeltıraş, teknik direktör, koreografi, oyunculuk, cerrahlık, pandomimcilik, sanatçılık vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Saban, 2001, Yavuz, 2001).

2.5.5. Kişiler Arası-Sosyal Zekâ

Sosyal zeka, bir insanın bir öğretmen, bir terapist ya da bir pazarlamacı gibi çevresindeki insanların duygularını, isteklerini ve ihtiyaçlarını anlama, ayırt etme ve karşılama kapasitesidir (Saban, 2002). Sosyal zekası güçlü olanların önemli özellikleri arasında diğerlerinin duygularına, korkularına, meraklarına ve inançlarına empati ile yaklaşma, yargılamadan dinleme ve diğerlerinin performanslarını en üst düzeye çıkarmalarında yardımcı olma isteği bulunduğu ileri sürülmektedir. Bu zekâ, bazı açılardan, türlerinin içinde en anlaşılabilir olanı olarak gösterilmektedir (Bellenca 1997, Başaran, 2004).

Sosyal zekâ alanı güçlü olan bir kişi; sinerji meydana getirme ve sürdürmede iyidir. Grup içinde başarılı ilişkiler kurar, insanlar arasındaki farklılıkları fark eder. Yüz ifadesi, ses ve jeste duyarlıdır, empati yeteneği çok iyi gelişmiştir (Özden, 2003; Saban, 2002).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Yönetme ve organize etmeden zevk alır. Yaşlıları ile ya da farklı yaş grupları ile olmaktan zevk alırlar. Grup ve takım çalışmalarından, çok özel ve mükemmel ürünler ortaya çıkararak; gruplar halinde çalışmaktan zevk alırlar. Küçük grup çalışmaları için hazırlanmış bir sıra düzeni ya da öğrencilerin birbirlerine rahatlıkla görebileceği bir sınıf sıra düzeni sosyal zekâ öğrenme ortamları açısından önemlidir.

Kişiler Arası Öğretim Yöntemleri; Grup etkinlikleri, ikili çalışmalar, grup görüşmeleri, kampanya organizasyonları, konferans sunuşları, paneller.

İlgili Meslek Alanları; Öğretmenlik, yönetim, işletme, danışmanlık, psikologluk, rehberlik uzmanı ve politika vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Saban, 2001, Yavuz, 2001).

2.5.6. Kişisel-İçsel Zekâ

Bu zekâ alanı, kendilik bilgisi ya da kendini tanıma zekâsı, ya da kendini bilme ve kendi yaşamı ve öğrenmesi ile ilgili sorumluk alma yeteneği olarak belirtilmektedir (Başaran, 2004).

İçsel zekâ alanı güçlü olan bir kişi; hislerdeki değişimi fark edebilir ve bunu ifade eder, kendi kendini motive ve disipline edebilir. Sağlıklı benlik algısına sahiptir. Bağımsız olma eğilimindedir. Kendisinin güçlü ve zayıf yanları hakkında gerçekçi bir görüşe sahiptir, hayattaki başarılarından ve başarısızlıklarından ders almasını bilir, kendine güveni ve saygısı yüksektir (Özden, 2003; Saban, 2002).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Yalnız çalışmaktan hoşlanır. Kendi iç dünyasını düşünür. Hedefler oluşturma ve hayallerden zevk alır. Yaşamlarında motivasyon kaynakları hedefleridir.

Öğretim Yöntemleri; Günlük yazma etkinlikleri, bir dakika düşün etkinlikleri, öz – değerlendirme etkinlikleri, hayal kurma etkinlikleri, ‘Bana düşen görev’ çalışmaları.

İlgili Meslek Alanları; Yazar, psikoterapist, sosyal hizmet uzmanı, dini lider, sanatçı, iş adamı, ressam, heykeltıraş vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Saban, 2001, Yavuz, 2001).

2.5.7. Müziksel-Ritmik Zekâ

Duyguların aktarımında müziği algılama ve sunmada müziği bir araç olarak kullanma yeteneği, yani ritme, melodiye, tona karşı duyarlı olma yeteneğidir (Demirel, 1999). Müzikal-ritmik zekâsı güçlü olan bir kişi; şarkıların melodilerini çok iyi hatırlar ve güzel şarkı söyleyebilme yeteneğine sahiptir. Bir müzik aletini çok iyi çalar ya da çalmayı çok ister, konuşurken veya hareket ederken elleri ve ayakları ile ritim tutar. Çevresindeki seslere karşı aşırı duyarlı ve hassastır, bir şarkı duyduğunda farkında olmadan ona eşlik eder (Saban, 2002).

Öğrenme Ortamı Materyalleri; Öğrenmede müzik, teyp- recorder, kasetler ve ritimlere ihtiyaç duyar. Melodi ve ritim oluşturarak, empati kurarak, seslere duyarlı olarak, enstrüman kullanarak, müziğin yapısını kavrayarak öğrenir.

Öğretim Yöntemleri; Ritimler- melodiler- şarkılar, müziksel koleksiyonlar, müziksel ton, vurgular, fon müzikleri kullanma.

İlgili Meslek Alanları; Yorumcu, besteci, müzisyen, orkestra şefi, müzik eleştirmeni vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Saban, 2001, Yavuz, 2001).

2.5.8. Doğa- Varoluşçu Zekâ

Doğacı zekâ ile bir kişinin bir biyolog yaklaşımıyla hayvanlar ve bitkiler gibi yaşayan canlıları tanıma, onları belli karakteristik özelliklerine bağlı olarak sınıflandırma ve diğerlerinden ayırt etme kabiliyeti veya jeolog yaklaşımıyla dünya doğasının bulutlar, kayalar veya depremler gibi çeşitli karakteristiklerine karşı aşırı ilgili ve duyarlı olması kastedilmektedir (Saban, 2002).

Doğacı zekâ alanı güçlü olan bir kişi; doğada çalışmayı, hayvan ve bitkileri incelemeyi sever. Doğa olaylarına karşı çok hassas ve duyarlıdır. Doğal hayattaki önemli farklılıkları ayırt edebilir. Doğayı ve canlıları içeren konularda çok başarılıdır ve çevre bilinci çok iyi gelişmiştir (Özden, 2003; Bümen, 2004).

Öğrenme Materyalleri; Doğayı ve doğada olup bitenleri gözlemleyebilme yeteneği kazanarak, kendisinin de bu dünyanın bir parçası olduğunun farkına vararak öğrenir.

Doğa Zekâsı Öğretim Yöntemleri; Doğa yürüyüşleri, alan gezileri, doğa ile ilişkilendirme çalışmaları, doğadan malzemelerle çalışma, farklı canlı türleri ile ilişki kurma.

İlgili Meslek Alanları; Zooloji, botanik, organik kimya, biyoloji, jeoloji, meteoroloji, arkeoloji, çiçekçilik, tıp, fotoğrafçılık, dağcılık, izcilik vb. (Gardner, 2004, Bümen, 2004, Saban, 2001, Yavuz, 2001).

2.6. Çoklu Zekâ Alanlarının Gelişimini Etkileyen Faktörler

Çoklu zekâ teorisi, insan zihnine açılan bir pencere gibidir ve beynin çeşitli bölümlerinin çok özel fonksiyonlarını açıklamaktadır. Zeka bireyin genetiksel kalıtımıyla olduğu kadar, bu bireyin ekolojik ve kültürel çevresiyle olan tecrübe ve deneyimleriyle de şekillenir.

Bireylerde, belirtilen bu zekâların gelişimi de farklılıklar göstermektedir. Armstrong zekâların gelişmesinde avantaj ya da dezavantaj yaratan çevresel etkenleri şöyle sıralamaktadır.

1. Kaynaklara ulaşma şansı: Örneğin eğer aile çok fakirse keman, piyano gibi müziksel zekâyı geliştirebilecek enstrümanları olmadığından bu zekânın güçlenmesi, gelişmesi zorlaşabilir.
2. Tarihsel kültürel faktörler: Okulda matematik ve fen bilimlerine dayalı programlar önemseniyorsa, öğrencilerin yalnızca mantıksal-matematiksel zekâsı gelişir.
3. Coğrafi faktörler: Köyde yetişmiş bir çocuk, apartmanda yetişmiş bir çocuğa oranla bedensel ve doğacı zekâlarını daha çok geliştirebilir.
4. Ailesel faktörler: Ressam olmak isteyen bir çocuğun ailesi, çocuğun avukat olmasını istiyorsa, çocuğun dilsel zekâsı desteklenecektir.
5. Durumsal faktörler: Kalabalık bir ailede büyümüş ve kalabalık ailede yaşayan bireyler doğalarında sosyallik olmadıkça, kendilerini geliştirmek için daha az zamana sahip olurlar.

Kültürlerin farklı zeka türlerine verdikleri değerler, zeka gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Fazla değer verilen zekâ türleri diğerlerinden daha çok ve hızlı gelişmektedir. Çünkü kabul gören ve değer verilen davranışlar motivasyonu arttırmakta ve bireyi bu davranışları zenginleştirmeye yöneltmektedir (Piaget, 1964; Saban, 2001).

2.7. Çoklu Zekâ Alanlarının Belirlenmesi

Çoklu Zekâ Teorisi, insan zekâsının tek bir yapıdan oluşmadığı görüşünü savunarak, her insanın birbirinden bağımsız sekiz zekâ alanına da sahip olabileceği ve bütün bu zekâ alanlarının geliştirilebileceği düşüncesini vurgulamaktadır. Diğer bir deyişle, çoklu zekâ teorisi, problemleri çözmek veya değerli ürünler ortaya koymak için bireylerin çeşitli zekâ alanlarını nasıl kullandıklarını açıklayan zihinsel bir modeldir. Dolayısıyla çoklu zekâ teorisi açısından bakıldığında, farklı meslek gruplarını temsil eden bireyler dış dünyadaki içeriği anlamak, yorumlamak ve iletişimde bulunmak için farklı zekâ alanlarını işe koşmaktadır (Tarman, 1999).

Okullardaki her sınıf bir zekâ bahçesidir. Bitkiler aynıymış gibi görünmelerine rağmen her biri farklı şekilde büyüyüp farklı ürünler verirler. Bir bahçıvan nasıl bitkilerinin gelişim ve sağlıklarını ayırt edebiliyorsa bir öğretmende öğrencilerinin mantıksal-matematiksel, müziksel- ritmik, görsel-uzamsal, bedensel-kinestetik, doğal, içsel, kişiler arası zekâlarındaki üstünlüklerini belirlemek zorundadır. Ancak bu şekilde onların başarıya ulaşmalarına yardımcı olabilir (Demirel, 2004).

Her öğrencinin kolaylıkla öğrenebildiği bir yol mutlaka vardır ve yine her öğrencinin ne kadar çok öğrenme zorluğu çekse de mutlaka yetenekli olduğu bir beceri alanı vardır. Önemli olan eğitimcilerin ve ailelerin çocuklarının ilgi ve yetenek alanlarını dikkatle gözlemleyerek, onların kendilerini güçlü hissettikleri yollarla bu çocuklara güven desteği vererek öğrenme süreçlerine yardımcı olabilmektir (Gardner, 2004; Armstrong, 2000).

Gardner, insanların tümünün bir çok zekâ alanına sahip olduğunu, fakat hayatı ilginç yapan her şeyin her zekâ alanında eşit şekilde güçlü olmadığını ve herkesin aynı zekâ bileşimine sahip olmadığını söylemektedir. Gardner insan zekâsının belli bir testle ölçülmemesi gerektiği görüşünü savunur. Çünkü çoklu zekâ teorisinin en önemli ilkelerinden biri zekânın geliştirilebileceği gerçeğidir (Gardner, 2004).

Öğrencilerin zekâ bölümlerini değerlendirme faaliyetleri esnasında eğitimciler şu önemli gerçeği asla unutmamalıdır: “Birçoklu zekâ testi yoktur, fakat her zekâ bölümü kendine özgü yöntemlerle değerlendirilebilir” (Armstrong, 2000).

Çoklu zekâ kuramı, zekânın sayısal olarak sabitlenmesine karşı olduğu için, testlere de karşıdır. Bu nedenle zekâ alanlarının saptanmasında test dışı tekniklerin kullanılması önerilmektedir. İşte bunlardan bir kaçısı şunlardır:

1. Gözlem (Davranışların izlenmesi)
2. İşaretleme listesi (Davranış eğilimlerini, problem çözme tercihlerini gösteren ölçek oluşturulması)
3. Dereceleme ölçekleri (Davranışların gruplanmasını sağlamak için ölçek geliştirilmesi)
4. Anekdot kaydı (Sergilenen davranış ve olayların kaydının tutulması)
5. Kimdir Bu? (Sorgulama ile sonuca ulaşma)
6. Görüşme (Karşılıklı mülakatla bilgi toplama) (Selçuk, 1999).

Öğrencilerin zekâ alanlarına ayrılması, onların o zekâ alanlarında belirlenen düzeyde kalacakları anlamına gelmemelidir. Pek çok kişi yeterli eğitim aldığı takdirde, her zekâyı belli bir yeterlilik seviyesine kadar geliştirebilir, çünkü bu zekâlar bir arada çalışmaktadır (Armstrong, 2000).

2.8. Çoklu Zekâ Alanları Envanteri

Bir bireyin sahip olduğu çoklu zekâ alanlarının gerçekçi bir profili ortaya çıkarmak, basit ve kolay bir iş değildir. Çünkü hiçbir test veya ölçek bir bireyin sahip olduğu zekâ alanlarının doğasını veya niteliğini doğru olarak tek başına kararlaştıramaz. Bu konuda önerilebilecek en iyi yol, ölçeğin sonuçları ile birlikte, her bireyin her zekâ alanıyla ilişkili olan çeşitli işlerde, etkinliklerde veya tecrübelerde kendisinin sergilediği performansının gerçekçi bir değerlendirmesini yapmasıdır (Gardner, 2004; Selçuk, 1999; Campbell, 1994).

“Çoklu Zekâ Alanları Envanteri” hiçbir şekilde bir zekâ testi değildir ve asla bu amaç için kullanılmamalıdır. Bu envanterin asıl amacı, bir bireyin kendisini sekiz farklı

zekâ alanında da sahip olduğu tecrübeleriyle ilişki kurmasına yardım etmektir. Bu değerlendirme, kişilere yaşamında yoğun olarak kullandığı zekâ bölümleri hakkında fikir verirken, geliştirmesi gereken zekâ bölümlerini de fark etmesine yardımcı olmaktadır (Gardner,2004).

2.9. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi, “insan bütününi oluşturan fiziki, ruhi ve zihni niteliklerin bulunduğu yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaşması için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin bütünü”dür (D.P.T,1983)

Spor, yenme ve muktedir olma gibi insan içgüdüsünün tatmini amaç edinen, belirli kurallar içerisinde yapılan, rekabete dayalı, sosyalleştirici, bütünleştirici, fiziki, zihni ve ruhi faaliyetlerin bütünüdür (Erkal,1982).

2.9.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanıtımı

Diğer bir tanıma göre beden eğitimi, Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktadır. Oyun, jimnastik, sportif çalışmaların tümü ile kişinin bedence sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olmasının görüntüsüdür (Arslan,1979).

Diğer bir tanıma göre spor, ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline getirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar içinde araçlı veya araçsız, ferdi yada toplu olarak boş zaman kapsamı veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Erkal,1982).

Spor, eğitimcilerin, kişiliğin oluşumunu ve karakter niteliklerinin gelişimini sağlamak için önerdikleri disiplindir. Yöneticilerin, enerjiyi biçimlendirmek ve mücadeleye anlayışı uyandırmak için kullandıkları yöntemdir (Gillet,1975).

2.9.2. Beden Eğitimi ve Sporun Tarihçesi

Olimpiyat oyunlarının başlayış tarihi olarak spor tarihçileri, şampiyonların resmen tescil edilmeye başlandığı M. Ö. 776 yılında mutabakata varmışlardır (Weiler,1981).

Çin uygarlığı, beden çalışmalarını oldukça geniş biçimde ve akıllıca kullanan bir uygarlık olarak görülüyor. Bu çalışmaların başlıca amacı, M.Ö. 2700'e doğru dinsel bir amaçla hasta ve sakat bedeni ruhun güçlü bir hizmetçisi olmasına engel olduğu için iyileştirmek amacıyla yaratılan bol ayrıntılı bir beden eğitimi yönetimidir (Gillet,1975).

Beden eğitimi ve sporun kolej ve üniversitelere girmesi 1825'ten itibaren başladı ve daha sonra 1876'lı yıllarda Almanya'da okullara ders olarak girdi ve bütün Avrupa'ya yayıldı (Gillet, 1982).

2.9.3. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi ve Faydaları

Bilindiği gibi beden eğitimi ve spor iradeyi güçlendirerek insanın kendi kendine güvenini kazanmasını sağlar, şahsiyetin oluşmasını kolaylaştırır. Kendine güven duygusunun kazanılması başarı için şarttır. Beden eğitimi ve spor, ferdin keşfedilmemiş özelliklerini, yaratıcı yönünü harekete geçiren önemli bir faktördür.

Bir eğitim faaliyeti olan spor, ortak amaçları dile getirebilme gücünü ve takdir edebilme duygusunu ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanı sıra spor, anlayış ve sorumluluk taşıyabilme, işbirliği içinde düzen sağlamak kabiliyetini de geliştirmektedir. Kararlı ve enerjik olmayı sağlaması, sosyal gruba ve topluma mensubiyeti değerlendirme gücünü ferde kazandırmakla, fert ve toplum ilişkilerini daha ahenkli bulmaktadır (D.P.T.1983).

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri ile uğraşan bireyler, gerek mesleki, gerekse sportif performanslarıyla eşit seviyeye ulaştıklarında toplum içerisindeki statüleri, gelir düzeylerinin artması sebebiyle değişmekte, toplum içerisinde daha çok dikey hareketliliğin gerçekleşmesine sebep olmaktadır. Bu durum aynı zamanda toplumsal hareketliliğin artmasını sağlamaktadır (Erkal,1982).

2.9.4. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, iradesini güçlü kılmak, beden eğitimi ve sporun temel amaçları arasında yer aldığı gibi, aynı zamanda sosyal ve ekonomik kalkınmanın da temel unsurları arasında yer alırlar.

Bunların yanı sıra, beden eğitimi ve sporun temel amaçlarını aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

1. Amatörlük anlam ve kapsamı içinde beden eğitimi ve sporun gelişmesini, yaygınlaştırılmasını gerçekleştirmek.
2. Herkes için beden eğitimi ve spor ilkesinin tüm toplum kesimlerinde benimsenmesini, uygulanmasını sağlamak.
3. İşçi, memur ve diğer çalışan kesimlerin, bir yandan emek verimliliğini arttırmak diğer yandan da beden ve ruh sağlığını korumalarını sağlamak.
4. Öğrencilerin, emeklilerin ve öteki çalışanların boş zamanlarının değerlendirilmesi ve eğitimiyle “sorun insan” olmalarını önlemek.
5. Suçlu, özürlü gibi öteki sorunlu insanların da, sosyal hayata uyumlarını sağlamak (Keten,1976).

2.10. Çoklu Zekâ Alanlarının Beden Eğitiminde Kullanılması

Eğitim, insanın kalıtsal güçlerinin geliştirilip, istenen özelliklerle yoğunlaşmış bir kişiliğe kavuşması için kullanılacak en önemli araçtır. İnsanlara bilgi ve becerikazandırmanın ötesinde eğitim, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır. İnsanların beklentileri doğrultusunda kendisini, çevresini ve diğer insanları kontrol etmek, düzenlemek istemeleri eğitim olayının oluşumunu, gelişimini gündeme getirmiştir. Eğitim bu süreçte insanların geçmişten günümüze her türlü birikimlerini, hedefleridoğrultusunda değişik yollarla zamana ve ortama uygun, kuşaktan kuşağa aktarma olayıdır (Özyigit, 1991). ve aynı zamanda eğitim, bireyin gelişiminde, kişiliğinde veya yaşamında belirli sonuçlar elde etmek amacı ile girişilen planlı ve yöntemli etkinliklerdir. Eğitim her yerde,

her ortamda, insanları en etkin, en güçlü canlı varlıkkonumuna getirmiştir. Eğitimin itici gücü yapısal, duygusal ve sosyal hareketliliklidir. İnsanlarulaşabildikleri her yerde egemenliklerini kurarken hareketlerini ve hareketliliklerini de doğal dengeye uydurmak zorunda kalmışlardır. Bu gelişim beden eğitimininoluşumunda temel etkendir. Yapısal hareketlerin eğitim bütünlüğü içinde belirli hedefler doğrutusunda bilinçli, kontrollü ve düzenli bir şekilde organizasyonuna“Beden eğitimi” denir (Özyigit, 1991). Eğitimdeki gelişmelere paralel olarak bedeneğitiminin; bireyin fiziksel, devinişsel, duyuşsal, zihinsel ve toplumsal gelişmesine katkı amacına yönelik, organize edilmiş bedensel etkinliklerin tümü olarak ele alınmaya başlaması, eğitimin rolünü ön plana çıkarmaktadır (Aktaran: Duman ve Ark. 2003). Buradan da anlaşılacağı gibi, beden eğitimi ve spor sadece tekyönlü gelişimi kabul etmemektedir (Yavaş ve İlhan, 1997). Bu yönü ile eğitimi içinde yer alan beden eğitimi, insanın büyüme, gelişme ve davranış şekline göre seçilen fiziksel aktivitelerin harekete dayalı olarak yapıldığı bir eğitim seklidir (Aktaran: Duman ve Ark, 2003).

2.10.1. Sözel-Dilsel Zekânın Beden Eğitimiinde Kullanımı

1. Arkadaşlarının yazdıklarını dinleme ve kendi görüşlerini ifade etme,
2. Derste öğrenilen kavramlarla ilgili bulmaca hazırlama,
3. Konularda geçen kavramları ve terimleri açıklama,
4. Beden eğitimi ve spor ile ilgili yazılanları okuma, konuşulanları dinleme,
5. Öğrencilerden konu ile ilgili izletilen bir kasette geçen vuruşlar, atışlar ya da stratejileri tanımlamalarını isteme (Mitchell and Kernodle, 2004),
6. Öğrencilere beden eğitimi dersinde öğrendikleri bir psikomotor beceriyi ne zaman, nerede ve nasıl kullanabileceklerini açıklayabilme fırsatı verme,
7. Öğrencilere öğrendikleri hareketin kendilerine ne tür yararlar sağlayabileceğine ilişkin tartışma ortamı yaratma,
8. Öğrencilere beden eğitimi derslerinde kendilerini en çok ilgilendiren veya bir konuyu veya bir olayı arkadaşlarına anlatma (Çamlıyer ve Ark. 2005),

Beden eğitimi öğretmeni tarafından derste öğretilen bir hareket ya da hareketkombinasyonunun öğretiminde izlenen yolların öğrencilere anlattırma,

öğrencilerin sportif oyun ve aktivitelerde geçen özel terimlerden oluşan bir sözlük ya da reklâm-yönelik poster, afis vb. hazırlamaları (Anderson and Weber, 1997).

2.10.2. Mantıksal-Matematiksel Zekânın Beden Eğitimi Kullanımı

1. Bir hareket becerisini öğrettikten sonra o hareketin başlangıç basamaklarının doğru sorgulayıcı köprüler kurma ve bir sonraki hareket aşamalarının neler olabileceğini sorgulama,
2. Eğitsel oyunlar içerisinde matematik işlemlerini kullanma,
3. Bir sahanın tam ölçülerini vererek kâğıda ölçeklendirilmiş çizimini ev ödevi olarak isteme,
4. Temel hareket eğitimine yönelik çalışmalarda üçgen, kare, dikdörtgen, çember gibi şekillerin çizimini kullanarak, matematiksel ilişkili komutlarla oyun oynatma,
5. Sınıflar arası değişik spor karşılaşmalarının organizasyonunu, tanıtımını, fikstürlerini, spor kolunun gelir gider kayıt ve hesaplarını parasal takiplerini öğrencilere yaptırma (Çamlıyer ve Ark. 2005).

2.10.3. Görsel-Uzamsal Zekânın Beden Eğitimi Kullanımı

1. Bir hareket becerisinin öğretiminde model kullanımına önem verme (öğretmen sunumu, öğrenci sunumu, flaş kartlar, fotoğraf, slayt, afis, çizim ve video vb. görüntüler)
2. Öğrencinin sınıf düzeyini dikkate alarak öğretilen bir hareketin, yapılan bir dersin, bir hareket tekniğinin çizimini ödev olarak verme,
3. Kendi bedenlerinin hareket sınırlarını, bedensel yeteneklerinin sınırlarını kavratma,
4. Gözler kapatılarak oynanabilecek eğitsel oyun oynatma,
5. Öğrencilere ikişerli, üçerli, dörderli, beşerli vb. gruplar oluşturarak birlikte değişik şekiller, figürler, kompozisyonlar oluşturmaları için görev verme, aşağı-yukarı, ileri-geri, sağ-sol, saat yönü-saat yönü tersi, alçak-yüksek, yakın-uzak, düzeğri-zigzag, küçük-büyük, açılma-kapanma, uzaklaşmak-yakınlaşmak, simetrik asimetrik, önünde-arkasında, karşılaşma-ayrılma vb.

kavramsal gelişime hareketegitimi kapsamında ilgili yas gruplarında önem verme (Çamlıyer ve Ark. 2005).

6. Öğrencilerden öğretilen bir beceriyi ya da oyun esnasındaki bir hareketi zihinselalıştırma yoluyla kafalarında canlandırmalarını isteme,
7. En çok hoşlarına giden hareket, oyun vb. bedensel etkinliklerin resimleriniçizmelerini isteme,
8. Görsel araçları kullanarak alanda yerleştirilen bir sporcunun, bir sonraki oyunstratejisinin ne olabileceği hakkındaki görüşlerini sorma (Mitchell and Kernodle,2004).

2.10.4. Müziksel-Ritmik Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

1. Basit hareket tekniklerini tekerlemelere uydurarak yaptırma,
2. İlköğretim sınıflarında müzikle oynanan eğitsel oyunlara sıkça yer verme,
3. Her hareketin ritmini yakalayıp el çırpma ya da sesle söyleme (hop-hop-hop vb.),
4. Danslara sık sık yer verme,
5. Öğrenilen bir hareket becerisine ilişkin öğrencilerden beste yapmalarını isteme(Çamlıyer ve Ark. 2005).
6. Beden eğitimi derslerinde her bir bölümün ruh durumunu ve ritmini yansıtan arkaplan müzikleri kullanma (ısınma esnasında tempolu müzik, soğuma esnasındarahatlatıcı/dinlendirici müzik kullanma) (Mitchell and Kernodle, 2004).

2.10.5. Bedensel-Kinestetik Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

1. Uygun yaş ve sınıflarda; lokomotor, manipulatif, dengeye dayalı hareket becerilerini ve bu becerilerin karma kombinasyonlarını geliştirmeye önem verme (Tekin, 2008).
2. Standart malzemelerin yanında değişik tür malzemeler de kullanarak, algısalörüntü içerisinde değişik hareket kalıpları oluşturma (Çamlıyer ve Ark. 2005).

3. Öğrencilerin öğretmen tarafından gösterilen bir hareketin taklidini malzeme kullanmaksızın yapmaları (Tekin, 2008).
4. Öğrencinin öğretmen rolünü üstlenerek öğretmene ve arkadaşlarına bir beceriyi göstermesi ve beceri ile ilgili kritik noktaları betimlemesi (Mitchell and Kernodle, 2004).

2.10.6. Kişilerarası-Sosyal Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

1. Beden eğitimi uygulamalarında öğrencilerin grup organizasyonlarına önem verme,
2. Öğrencilere değişik konularda sık sık sorumluluklar verme ve bu sorumlulukları arkadaşları ile paylaşmalarına ortam hazırlama,
3. Sınıf içi karşılaşmalara yönelik etkinliklerde öğrencilere hakemlik, grup liderliği vb. Görevler verme,
4. Uygun sosyal davranış örnekleri sergileyen öğrencileri grup önünde ödüllendirme ve onurlandırma,
5. Okul spor kulüplerinin (okul spor kolları) etkinliklerinde öğrencilere aktif görevler yükleme (Çamlıyer ve Ark. 2005).

2.10.7. Özedönük-İçsel Zekânın Beden Eğitiminde Kullanımı

1. Bir hareket becerisinin öğretiminde, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin idkate alma ve seviyelerinin üzerinde başaramayacakları bir beceriyle karşı karşıya getirip, kendilerine güvenlerinin azalmasına ya da yok olmasına neden olmama,
2. Bir hareketin kolaydan zora, basitten karmaşığa olan yapısını kavramaların yardımcı olma,
3. Düzeltme ve değerlendirme dönütlerini düzgün kullanma,
4. Öğrendikleri veya öğrenecekleri bir becerinin seviyelerine uygun bir şekilde analizini yaptırma,
5. Öğrencilere ders dışında çalışabilecekleri ödev veya geliştirici programlar hazırlama, öğrencilerden kendilerini güçlü hissettikleri yönleri belirten yazılı raporları isteme (Çamlıyer ve Ark. 2005).

2.10.8. Doğa Zekâsının Beden Eğitimi Kullanımı

1. Beden eğitimi uygulamalarında mümkün olduğunca açık hava ve güneşideğerlendirme,
2. Dersin yapıldığı alanlardaki malzemelerin temizliğine dikkat çekme,
3. Ortam uygun olduğunda öğrencilere kır gezileri düzenleme ve kır koşullarıyaptırma,
4. Ders dışı etkinlikler kapsamında zaman zaman çevredeki uygun yerlere doğayürüyüşleri düzenleme (Çamlıyer ve Ark. 2005)

2.11. Çoklu Zekâ Konusunda Yapılan Araştırmalar

Çoklu zekâ kuramı ile ilgili araştırmalar son zamanlarda ülkemizde oldukça fazladır. Bu kısımda söz konusu araştırmalara bu bölümde yer verilecektir.

Farklı bir çoklu zekâ alanı belirleme ölçeği ile yaptığı, 8–10 yaş grubu çocukların çoklu zekâ türlerine göre dağılımı ve futbol eğitiminin çoklu zekâ düzeyleri üzerine etkisi isimli çalışmada, deney grubuna (n=1018) uygulanan 12 haftalık futbol eğitiminin çoklu zekâ alanlarına etkisini araştırmıştır. Kontrol (n=1018) ve deney (n=2369) gurubu puanları arasındaki farklılığı vurgulayarak, 12 haftalık futbol antrenmanının bu yaş grubu çocukların sözel dilsel zekâlarına olumlu yönde katkısı olduğunu bildirmiştir (Cengiz 2008).

Hiçbir performans basitçe tek birzekânın kullanımına dayanmaz. Çocuklar çok yönlü zekâlarınıkullanırken, bir yandan kendi güçlü zekâlarını ortaya koyarken, öteyandan diğer zekâ alanlarının da gelişimine katkıda bulunmaktadır (Gardner, 2004).

Çocukların sayısal zekâ alanında 12 haftalık futbol antrenmanının denek gurubu puanları (ön-test= 19,22±3,00; son-test=19,96±2,97; p<0,01), arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğunu fakat kontrol gurubu puanları (ön test=19,42±2,91; son test=19,53±2,92; p>0.05) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Öğrencilerin sayısal zekâ alanlarına ait son test ve kalıcılıktesti değerleri arasında

istatistiksel analiz sonucu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu verilere göre denek ve kontrol grubu öğrencilerin 12 haftalık dönem sonunda sayısal zekâ alanlarında meydana gelendeğişimlerin kalıcı olduğu bildirmektedir. Bu çalışmada ise farklı spor branşlarının sayısal zeka alanında değişkenlik göstermesi branşların kendine özgü farklılıklarının olduğunu düşündürmektedir. Bu nedenle zeka alanlarının spor branşlarındaki değişkenliğinin önemsenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Cengiz, 2008).

“İlköğretim 6. Sınıfta Ölçüler Konusunun Öğretiminde Çoklu Zekâ Kuramına Göre Matematik Öğretimi” isimli çalışmaları sonucunda öğrencilerin bireysel farklılıkların, sahip oldukları zekâ alanlarının farklılığından kaynaklandığını ve etkili öğrenmenin sağlanması için bu zekâ alanlarını dikkate alarak öğrenim hizmetinin verilmesi gerektiğini, öğrencilerde daha yüksek olduğu belirlenen zekâ alanları yardımıyla diğer zekâ alanlarının da faaliyete geçirilip güçlendirilmesinin mümkün kılınacağını belirtmişlerdir (Köroğlu ve ark, 2002).

Spor yapan orta öğretim öğrencilerinin branş değişkeni açısından mantıksal-matematiksel zekâ puanı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığını bildirmiştir ($p<0,05$). Takım sporları. ($n=353$) ile uğraşan öğrencilerin mantıksal-matematiksel zekâ puanları ortalaması ($\bar{x}=30,04$) iken bireysel sporlar ($n=147$) ile uğraşan öğrencilerin mantıksal-matematiksel zekâ puanları ortalaması ($\bar{x}=31,25$)’dir. Bu sonuçlar doğrultusunda bireysel sporla uğraşan öğrencilerin takım sporuyla uğraşan öğrencilere göre sonuçsal ilişkisel durumlarla ilgili aktivitelerden, anlamadıkları şeyleri düşünme denemeleri yapmaktan ve problem çözmekten hoşlandıklarını bildirmiştir (Tekin, 2008).

Görsel-uzamsal zekâsı yüksek olan oyuncuların, daha düşük olan oyunculardan, gole giden pası daha fazla sayıda bulduğunu, bununla birlikte ideal futbol oyuncusunun özelliklerini belirlemede, fiziksel özelliklerin yanı sıra bilişsel özelliklerin de önemli olduğunu, futbol oyuncusu seçiminde sadece fiziksel becerilerin değil aynı zamanda bilişsel becerilerden görsel-uzamsal zekâ alanında yüksek olmasının dikkate alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmanın sonuçları da bu çalışmayı desteklemektedir (Göde ve ark. 2007).

Gardner, müziğin diğer zekâ alanlarından özel bir zekâ alanı olduğunu, diğer zekâ alanlarına göre daha duygusal ve kültürel ağırlık taşıdığını, bazı insanların diğer zekâ alanlarını da geliştirdiğini belirtmiştir (John, 2000).

Resim, müzik ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerindeki üniversite öğrencilerinin zeka alanlarını araştırdığı çalışmada, müziksel-ritmik zeka alanında müzik öğretmenliği ($\bar{x}=31,87\pm5,80$) bölümü ile beden eğitimi ($\bar{x}=26,20\pm6,39$) ve resim öğretmenliği ($\bar{x}=25,27\pm5,91$) bölümü öğrencilerinin müziksel-ritmik zeka puanları arasında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir ($F=10,496^*$, $p<0,05$). Bu sonuçlarda müziksel ritmik zekanın özel bir ilgi ve yetenek alanı olduğunu ve bu zeka alanı baskın olanların mesleki olarak seçtiklerini ve uzmanlaştıklarını ortaya koymaktadır (Seyis ve ark. 2010).

Spor lisesi öğrencileri ile genel lise öğrencilerinin müziksel, sosyal ve doğa zekâları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu durum her iki okul türünde öğrenim gören öğrencilerin sosyalleşmelerinin aynı düzeyde olduğunu, onların doğada var olan dengenin farkında oluşlarının ve doğaya karşı duyarlılıklarının aynı düzeyde olduğunu, müziksel tonları ve ritimleri algılamada ve ayırt etmede aynı düzeyde olduğunu göstermektedir (Güllü, 2009).

Grup halinde yapılan çalışmalar, çocukların kişiler arası zekâlarını geliştirir ve diğerlerinin sahip oldukları farklı zekâ alanlarını fark etmelerini sağlar. Bu anlamda hem ferdi hem de takım sporları tüm spor branşları bir grup etkinliğidir. Bu nedenle çalışmamızdaki kişiler arası zeka puan seviyesinin tüm branşlarda yüksek düzeyde çıkması bu görüşü desteklemektedir (Colins ve Cook, 2001).

Yaz spor okullarında basketbol eğitimi alanın, 11–14 yaş erkek öğrencilerin kişilik yapıları üzerine etkilerini incelemiş ve sonuç olarak basketbolun öğrencilerin kişilikleri üzerinde pozitif gelişimlere neden olduğunu bulmuşlardır. Her iki çalışma sonucuna benzer olarak, çalışmamızda da içsel zeka puanlarının yüksek çıkmış olması, çoklu zeka alanlarının değişkenliği, her bireyde farklı düzeylerde varoluşu ve önemini ortaya koymaktadır (Togo ve ark. 2006).

Tuğrul ve Duran yapmış oldukları çalışmada, çocuğun mevcut zekâ alanlarının saptanması, ortaya çıkarılması, etkin hale getirilmesi, geliştirilmesi sürecinde okulöncesi eğitim programlarının rolü üzerinde durmuş, çocukların sahip oldukları zekâ alanlarının farkına varmalarını sağlamak ve her zekâ alanının özelliklerine uygun gelişme şansının tanınması gerektiğini vurgulamışlardır (Tuğrul ve Duran, 2003).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada öğrencilerin çoklu zekâ alanlarındaki dağılım düzeylerini belirlemek amacıyla Howard Gardner tarafından geliştirilen ve Saban (2002) tarafından Türkçeleştirilerek geçerlilik ve güvenilirliği ($\alpha=0,93$) yapılmış olan “Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Envanteri” uygulanmıştır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelindedir. Tarama modelleri, geniş grupları içerevrenden seçilmiş bir örneklem grup üzerinde yapılan geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle incelemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğugibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 1999). Durum tespiti için araştırmacı tarafından anket kullanılacaktır.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 yılında Trabzon Gençlik Hizmetleri spor il müdürlüğünde Lisansları vize yapılmış aktif olarak spor yapan 144 güreşçi, 333 boksör, 338 taek-wondo’cu, 177 masa tenis’ci, 757 futbol’cu ve lise düzeyinde spor yapmayan 180, öğrenciden oluşmaktadır.

Örneklem ise 2011-2012 yılı arasında Trabzon’da çeşitli spor kulüplerinde düzenli antrenman yapan; güreş, boks, taekwondo, masa tenisi ve futbol branşlarındaki sporcuları

ile sedanter gruptan 25'er erkek kişi olmak üzere toplam 150 erkek öğrenci üzerinde yapılmıştır. Cinsiyet değişkeni göz önüne alınmamıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin çoklu zekâ alanlarındaki dağılım düzeylerini belirlemek amacıyla Gardner tarafından geliştirilen ve Saban (2002) tarafından Türkçeleştirilerek geçerlilik ve güvenilirliği ($\alpha=0,93$) yapılmış olan “Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Envanteri” uygulanmıştır. Çalışmamızda örneklem gruplarının çoklu zeka alanlarında değerlendirme envanterinde tarama için yapılan analizde güvenilirlik katsayısı ($\alpha=0,85$) olarak bulunmuştur.

Envanter 80 sorudan oluşmaktadır. 8 zekâ kuramı ve her zekâ kuramından 10 soru mevcuttur. Sözel-dilsel zekâ, Mantıksal–matematiksels zekâ, Görsel–mekânsal (Uzamsal) zekâ, Müziksel–ritmik zekâ, Doğa zekâsı, Kişilerarası zekâ, Bedensel-kinestetik zekâ, İçsel zekâ soruları sorulmuştur. Ayrıca demografik özelliklere yönelik 16 soruluk bir anket formu kullanılarak çoklu zekâ kuramları ile ilişkilendirilmiştir.

Maddeler beşli dereceleme sistemine göre hazırlanmış ve 0=Bana hiç uygun değil; 1=Bana çok az uygun; 2=Bana kısmen uygun; 3=Bana oldukça uygun; 4=Bana tamamen uygun” şeklinde derecelendirilmiştir. Her öğrenci adayının envanterin sekiz bölümünden aldığı puanlar kuralına uygun olarak toplanmış ve zekâ alanlarındaki toplam puanları belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre de zekâ alanlarındaki toplam puanları 33-40 arası olanlar çok yüksek gelişmiş, 25-32 arası olanlar yüksek gelişmiş, 17-24 arası olanlar orta düzeyde gelişmiş, 9-16 arası olanlar biraz gelişmiş, 0-8 arası olanlar da gelişmiş değil” olarak belirlenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan hipotezlere yönelik olarak toplanan veriler, bilgisayara kaydedilmiş ve istatistiki çözümler için SPSS 15.0 (Statistical Packet for the Social Science) programı kullanılmıştır. Öğrenciler hakkındaki genel bilgilerin değerlendirmesinde frekans (f) ve yüzde (%), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (Ss)

değerleri hesaplanmıştır. Araştırma grubunda branşlar arası karşılaştırmalarda “Tek yönlü varyans analizi” uygulanmış ve $p<0,05$ anlamlılık düzeylerinde test edilerek elde edilen bilgiler tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma grubuna ait demografik değişkenler ile alt problemlere ait bulgu ve yorum üzerinde durulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

DEĞİŞKENLER	n	%	
YAŞ	12	11	7,33
	13	13	8,67
	14	10	6,67
	15	31	20,67
	16	43	28,67
	17	28	18,67
	18	14	9,33
	Toplam	150	100,00
SPOR SEÇİMİ	Ailem	45	30,00
	Arkadaşlarım	33	22,00
	Popüler Sporcular	23	15,33
	TV	2	1,33
	Beden Eğitimi Öğretimi	11	7,33
	Antrenör	5	3,33
	Diğer	31	20,67
	Toplam	150	100,00
AİLENİN TUTUMU	İlgisiz	2	1,33
	Koruyucu	59	39,33
	Otoriter	31	20,67
	Demokratik	58	38,67
	Toplam	150	100,00
SPORLA İLGİLİ YAZI OKUMA	Her Zaman	30	20,00
	Çoğu Zaman	42	28,00
	Bazen	64	42,67
	Hiç	14	9,33
	Toplam	150	100,00

Tablo 2'nin devamı

AKTİF UĞRAŞILAN SPOR DALI	Güreş	25	16,67
	Boks	25	16,67
	Tekvando	25	16,67
	Masa Tenisi	25	16,67
	Futbol	25	16,67
	Spor Yapmayan	25	16,67
	Toplam	150	100,00
SPOR MÜSABAKALARINI SEYRETME	Her Zaman	60	40,00
	Çoğu Zaman	54	36,00
	Bazen	28	18,67
	Ara sıra	5	3,33
	Hiç	3	2,00
	Toplam	150	100,00
GELİR DURUMU	Düşük	9	6
	Orta	126	84
	Yüksek	15	10
	Toplam	150	100,00

Tablo 2'de araştırmaya katılan deneklerin özelliklerine ilişkin sonuçlara bakıldığında; 12 yaş düzeyinde 11 (% 7,33), 13 yaş düzeyinde 13 (%8,67), 14 yaş düzeyinde 10 (%6,67), 15 yaş düzeyinde 31 (%20,67), 16 yaş düzeyinde 43 (%28,67), 17 yaş düzeyinde 28 (% 18,67) ve 18 yaş düzeyinde 14 (%9,33) öğrenci bulunduğu görülmektedir. İlköğretim düzeyinde 38 (% 25,33), lise düzeyinde 109 (% 72,67), üniversite düzeyinde 1 (% 0,67) ve diğer düzeyde de 2 (% 1,33) öğrenci bulunduğu görülmektedir.

Ailesi spora yönelten 45 (%30), arkadaşları spora yönelten 33 (% 22), popüler sporcuların etkisiyle spora yönelen 23 (% 15,33), TV etkisiyle spora yönelen 2 (% 1,33), beden eğitimi öğretmeni spora yönelten 11 (% 7,33), Antrenörü spora yönelten 5 (%3,33) ve diğer etkenlerin spora yönelttiği 31 (%20,67) öğrenci bulunduğu görülmektedir. Sporla uğraşan ve uğraşmayan öğrenci sayılarının tüm branşlarda 25 (%16,67) olduğu görülmektedir. Sporla ilgili yazıları her zaman okuyan 30 (%20), Çoğu zaman okuyan 42 (%28), Bazen okuyan 64 (%42,67) ve hiç okumayan 14 (%9,33) öğrenci bulunduğu belirlenmiştir. 150 öğrenciden 72 tanesi (% 48) sporla ilgili yazıları takip etmekte, 78 tanesi (% 52) sporla ilgili yazı ya da haberleri takip etmemektedir.

Ailenin gelir düzeyi ile spor müsabakalarını seyretme dağılımlarına bakıldığında ise; Sporla ilgili müsabakaları her zaman izleyen 60 (%40), Çoğu zaman izleyen 54 (%36), Bazen izleyen 28 (% 18,67, arasıra izleyen 5 (%3,33) ve hiç izlemeyen 3 (% 2) öğrenci bulunduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin 9 (%6) tanesinin düşük, 126 (%84) tanesinin orta ve 15 (%10) tanesinin yüksek gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Ailenin tutumuna bakıldığında ise öğrencilerin 2 (%1,33) tanesi ailesinin ilgisiz, 59 (%39,33) tanesi koruyucu, 31 (%20,67) tanesi otoriter ve 58 (%38,67) tanesi demokratik tutum sergilediğini belirtmişlerdir.

Tablo 3: Değişik Spor Kulüplerinde Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Sözel Dilsel Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzye	F	p
Sözel Dilsel Zekâ	Güreş	25	24,76	5,98	Yüksek	1,77	0,12
	Boks	25	23,48	7,51	Orta		
	Taekwondo	25	22,96	5,88	Orta		
	Masa Tenisi	25	26,44	5,68	Yüksek		
	Futbol	25	26,52	6,26	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	22,96	5,84	Orta		
	Toplam	150	24,52	6,30	Orta		

$P < 0.05$

Tablo 3 incelendiğinde; güreş sporu ile uğraşan öğrencilerin sözel dilsel zekâ puan ortalamaları 24,76 (yüksek düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin sözel dilsel zekâ puan ortalamaları 23,48 (orta düzey), taekwondo sporu ile uğraşan öğrencilerin sözel dilsel zeka puan ortalamaları 22,96 (yüksek düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin sözel dilsel zeka puan ortalamaları 26,44 (yüksek düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin sözel dilsel zeka puan ortalamaları 26,52 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin sözel dilsel zeka puan ortalamaları 22,96 (orta düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan sözel dilsel zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 4: Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Mantıksal Matematiksel Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzyey	F	p
Mantıksal Matematiksel Zekâ	Güreş	25	24,68	5,33	Yüksek	5,69	0,00 *
	Boks	25	22,72	9,19	Orta		
	Taekwondo	25	18,92	7,11	Orta		
	Masa Tenisi	25	28,76	6,88	Yüksek		
	Futbol	25	24,52	5,67	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	26,12	6,82	Yüksek		
	Toplam	150	24,29	7,47	Yüksek		

$P < 0.01$

Tablo 4 incelendiğinde; güreş sporu ile uğraşan öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka puan ortalamaları 24,68 (yüksek düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka puan ortalamaları 22,72 (orta düzey), taekwondo sporu ile uğraşan öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka puan ortalamaları 18,92 (orta düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka puan ortalamaları 28,76 (yüksek düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka puan ortalamaları 24,52 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka puan ortalamaları 26,12 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan mantıksal matematiksel zekâ düzeyleri bakımından istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunmaktadır ($F=5,69;p<0,05$). Anlamlılığın nereden kaynaklandığını belirlemek amacıyla tukey testi uygulanmış ve sonuçları tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Değişik Spor Kulüplerinde Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Mantıksal Matematiksel Zekâ Düzeylerine Göre Anlamlılığın Nereden Kaynaklandığını Gösteren Tukey Testi Sonuçları

		p			p
Güreş	Boks	0,92	Tekvando	Güreş	0,04*
	Tekvando	0,04*		Boks	0,39
	Masa Tenisi	0,31		Masa Tenisi	0,00*
	Futbol	1,00		Futbol	0,06
	Spor Yapmayan	0,98		Spor Yapmayan	0,00*

Tablo 5'in devamı

		p			p
Boks	Güreş	0,92	Masa Tenisi	Güreş	0,31
	Taekvando	0,39		Boks	0,03*
	Masa Tenisi	0,03*		Tekvando	0,00*
	Futbol	0,94		Futbol	0,26
	Spor Yapmayan	0,51		Spor Yapmayan	0,76
		p			P
Futbol	Güreş	1,00	Spor Yapmayan	Güreş	0,98
	Boks	0,94		Boks	0,51
	Taekvando	0,06		Tekvando	0,00*
	Masa Tenisi	0,26		Masa Tenisi	0,76
	Spor Yapmayan	0,96		Futbol	0,96

P < 0.05- P < 0.01

Tablo 5 incelendiğinde güreş sporu ile uğraşan öğrenciler ile taekwondo sporu yapan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre güreşle uğraşan öğrencilerin mantıksal matematiksel zekâ düzeyleri ($\bar{x}= 24,68\pm 5,33$) taekwondo ($\bar{x}=18,92\pm 7,11$) sporu ile uğraşan öğrencilere göre anlamlı derecede daha büyüktür ($p<0,04$).

Boks sporu ile uğraşan öğrenciler ile masa tenisi sporu yapan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre masa tenisi ile uğraşan öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka düzeyleri ($\bar{x}= 28,76\pm 6,88$), boks ($\bar{x}= 22,72\pm 9,19$) sporu ile uğraşan öğrencilere göre anlamlı derecede daha büyüktür ($p<0,03$).

Taek-wondo sporu ile uğraşan öğrenciler ile güreş, masa tenisi sporu yapan ve spor yapmayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre güreş ($\bar{x}= 24,68\pm 5,33$), masa tenisi ($\bar{x}= 28,76\pm 6,88$) ve spor yapmayan ($\bar{x}= 26,12\pm 6,82$) öğrencilerin mantıksal matematiksel zeka düzeyleri, taekwondo ($\bar{x}= 18,92\pm 7,11$) sporu ile uğraşan öğrencilere göre anlamlı derecede daha büyüktür ($p<0,05$).

Masa tenisi sporu ile uğraşan öğrenciler ile boks ve taekwondo sporu yapan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre masa tenisi sporu yapan

öğrencilerin mantıksal matematiksel zekâ düzeyleri ($\bar{x}= 28,76\pm6,88$) ile boks ($\bar{x}= 22,72\pm9,19$), taekwondo ($\bar{x}= 18,92\pm7,11$) sporu ile uğraşan öğrencilere göre anlamlı derecede daha büyüktür ($p<0,05$).

Spor yapmayan öğrenciler ile taekwondo sporu yapan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre sporla uğraşmayan öğrencilerin mantıksal matematiksel zekâ düzeyleri ($\bar{x}= 26,12\pm6,82$) taekwondo ($\bar{x}= 18,92\pm7,11$) sporu ile uğraşan öğrencilere göre anlamlı derecede daha büyüktür ($p<0,00$).

Tablo 6: Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Görsel Mekânsal Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzye	F	p
Görsel Mekânsal Zekâ	Güreş	25	26,88	5,75	Yüksek	2,06	0,07
	Boks	25	22,36	6,18	Orta		
	Taekwondo	25	22,00	7,66	Orta		
	Masa Tenisi	25	25,28	7,87	Yüksek		
	Futbol	25	24,60	5,75	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	25,04	5,14	Yüksek		
	Toplam	150	24,36	6,59	Yüksek		

$P < 0.05$

Tablo 6 incelendiğinde güreş sporu ile uğraşan öğrencilerin görsel mekânsal zekâ puan ortalamaları 26,88 (yüksek düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin görsel mekânsal zekâ puan ortalamaları 22,36 (orta düzey), taekwondo sporu ile uğraşan öğrencilerin görsel mekânsal zekâ puan ortalamaları 22,00 (orta düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin görsel mekânsal zekâ puan ortalamaları 25,28 (yüksek düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin görsel mekânsal zekâ puan ortalamaları 24,60 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin görsel mekânsal zekâ puan ortalamaları 25,04 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan görsel mekânsal zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 7: Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Müzik Ritmik Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzye	F	p
Müzik Ritmik Zekâ	Güreş	25	21,44	7,32	Orta	1,72	0,13
	Boks	25	22,12	7,91	Orta		
	Taekwondo	25	20,04	11,14	Orta		
	Masa Tenisi	25	23,48	10,84	Orta		
	Futbol	25	26,72	7,77	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	22,20	5,90	Orta		
	Toplam	150	22,67	8,79	Orta		

P < 0.05

Tablo 7 incelendiğinde; güreş sporu ile uğraşan öğrencilerin müzik ritmik zekâ puan ortalamaları 21,44 (orta düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin müzik ritmik zekâ puan ortalamaları 22,12 (orta düzey), taekwondo sporu ile uğraşan öğrencilerin müzik ritmik zekâ puan ortalamaları 20,04 (orta düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin müzik ritmik zekâ puan ortalamaları 23,48 (orta düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin müzik ritmik zekâ puan ortalamaları 26,72 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin müzik ritmik zekâ puan ortalamaları 22,20 (orta düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 8: Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Doğacı Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzye	F	p
Doğacı Zekâ	Güreş	25	28,52	6,92	Yüksek	0,74	0,59
	Boks	25	24,32	9,27	Yüksek		
	Taekwondo	25	25,64	6,89	Yüksek		
	Masa Tenisi	25	27,00	10,01	Yüksek		
	Futbol	25	25,32	7,76	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	25,76	9,74	Yüksek		
	Toplam	150	26,09	8,49	Yüksek		

P < 0.05

Tablo 8 incelendiğinde güreş sporu ile uğraşan öğrencilerin doğacı zekâ puan ortalamaları 28,52 (yüksek düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin doğacı zekâ puan

ortalamları 24,32 (yüksek düzey), taekwondo sporu ile uğraşan öğrencilerin doğacı zekâ puan ortalamaları 25,64 (yüksek düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin doğacı zekâ puan ortalamaları 27,00 (yüksek düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin doğacı zekâ puan ortalamaları 25,32 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin doğacı zekâ puan ortalamaları 25,76 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin doğacı zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 9: Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Kişiler Arası Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Arşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzye	F	p
Kişilerarası İletişimsel Zekâ	Güreş	25	28,80	5,13	Yüksek	2,10	0,07
	Boks	25	25,24	8,07	Yüksek		
	Taekwondo	25	27,92	8,46	Yüksek		
	Masa Tenisi	25	30,48	5,87	Yüksek		
	Futbol	25	30,64	6,69	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	27,56	7,02	Yüksek		
	Toplam	150	28,44	7,10	Yüksek		

$P < 0.05$

Tablo 9 incelendiğinde güreş sporu, ile uğraşan öğrencilerin Kişilerarası zekâ puan ortalamaları 28,80 (yüksek düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin Kişilerarası zekâ puan ortalamaları 25,247 (yüksek düzey), taekwondo sporu ile uğraşan öğrencilerin Kişilerarası zekâ puan ortalamaları 27,92 (yüksek düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin Kişilerarası zekâ puan ortalamaları 30,48 (yüksek düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin Kişilerarası zekâ puan ortalamaları 30,64 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin Kişilerarası zekâ puan ortalamaları 27,56 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilerarası zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 10: Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Bedensel Kinestetik Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzy	F	p
Bedensel Kinestetik Zekâ	Güreş	25	29,80	5,32	Yüksek	1,34	0,25
	Boks	25	25,92	8,96	Yüksek		
	Taekwondo	25	27,16	8,06	Yüksek		
	Masa Tenisi	25	29,84	7,80	Yüksek		
	Futbol	25	29,52	6,89	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	26,96	7,00	Yüksek		
	Toplam	150	28,20	7,47	Yüksek		

P < 0.05

Tablo 10 incelendiğinde güreş sporu ile uğraşan öğrencilerin Bedensel kinestetik zekâ puan ortalamaları 29,80 (yüksek düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin Bedensel kinestetik zekâ puan ortalamaları 25,92 (yüksek düzey), taek-wondo sporu ile uğraşan öğrencilerin Bedensel kinestetik zekâ puan ortalamaları 27,16 (yüksek düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin Bedensel kinestetik zekâ puan ortalamaları 29,84 (yüksek düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin Bedensel kinestetik zekâ puan ortalamaları 29,52 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin Bedensel kinestetik zekâ puan ortalamaları 29,96 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu durumun sebebinin sporcuların elit sporcu olmamalarından kaynaklanacağı düşünülebilir.

Tablo 11: Değişik Spor Kulüplerinde Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan İçsel Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Spor Dalı	N	\bar{x}	S	Düzy	F	p
İçsel Zeka	Güreş	25	27,44	5,61	Yüksek	1,01	0,7
	Boks	25	25,96	6,72	Yüksek		
	Taekwondo	25	26,00	7,87	Yüksek		
	Masa Tenisi	25	27,52	5,13	Yüksek		
	Futbol	25	27,80	4,28	Yüksek		
	Spor Yapmayan	25	28,24	5,83	Yüksek		
	Toplam	150	27,16	5,98	Yüksek		

P < 0.05

Tablo 11 incelendiğinde güreş sporu ile uğraşan öğrencilerin içsel zekâ puan ortalamaları 27,44 (yüksek düzey), boks sporu ile uğraşan öğrencilerin içsel zekâ puan ortalamaları 25,96 (yüksek düzey), taek-wondo sporu ile uğraşan öğrencilerin içsel zekâ puan ortalamaları 27,16 (yüksek düzey), masa tenisi sporu ile uğraşan öğrencilerin içsel zekâ puan ortalamaları 27,52 (yüksek düzey), futbol sporu ile uğraşan öğrencilerin içsel zekâ puan ortalamaları 27,80 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin içsel zekâ puan ortalamaları 28,24 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin içsel zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 12: Değişik Spor Kulüplerinde ve Çeşitli Spor Branşlarında Spor Yapan ve Yapmayan Aile Gelir Düzeyleri ile Çoklu Zekâ Düzeylerine İlişkin Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Zekâ Alanı	Gelir Düzeyi	N	\bar{x}	S	Düzye	F	p
Sözel Dilsel	Düşük	9	25,11	6,94	Yüksek	0,78	0,46
	Orta	126	24,52	6,13	Yüksek		
	Yüksek	15	24,20	7,75	Yüksek		
Mantıksal Matematiksel	Düşük	9	26,67	4,27	Yüksek	0,06	0,94
	Orta	126	23,97	7,73	Orta		
	Yüksek	15	25,53	6,63	Yüksek		
Görsel Mekânsal	Düşük	9	28,44	4,25	Yüksek	2,14	0,12
	Orta	126	24,24	6,57	Yüksek		
	Yüksek	15	22,93	7,26	Orta		
Müzik Ritmik	Düşük	9	27,33	6,32	Yüksek	1,37	0,26
	Orta	126	22,41	8,75	Orta		
	Yüksek	15	22,00	10,05	Orta		
Doğacı	Düşük	9	25,22	10,60	Yüksek	0,52	0,60
	Orta	126	26,39	8,29	Yüksek		
	Yüksek	15	24,13	9,19	Yüksek		
Kişilerarası İletişimsel	Düşük	9	30,22	7,63	Yüksek	0,31	0,74
	Orta	126	28,35	7,28	Yüksek		
	Yüksek	15	28,13	5,29	Yüksek		
Bedensel Kinestetik	Düşük	9	33,00	5,45	ÇokYüksek	3,60	0,03 *
	Orta	126	28,27	7,58	Yüksek		
	Yüksek	15	24,73	6,01	Yüksek		
İçsel	Düşük	9	29,33	6,82	Yüksek	0,69	0,51
	Orta	126	27,08	5,78	Yüksek		
	Yüksek	15	26,53	7,20	Yüksek		

P < 0.05

Tablo 12 incelendiğinde değişik spor türleri ile uğraşan öğrencilerin çoklu zeka türleri ile aile gelir düzeyleri arasında sadece bedensel kinestetik zeka düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuş diğer zeka türleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Anlamlılığın nereden kaynaklandığını belirlemek için uygulanan tukey testi sonuçları Tablo 20 de gösterilmiştir.

Tablo 13: Zekâ Türleri ile Aile Gelir Düzeyleri Arasındaki Anlamlılığın Nereden Kaynaklandığını Gösteren Tukey Testi Sonuçları

Tukey		p	
Zekâ Alanı	Gelir Düzeyi		
BedenselKinestetik	Düşük	Orta	0,06
		Yüksek	0,01 *
	Orta	Düşük	0,06
		Yüksek	0,08
	Yüksek	Düşük	0,01 *
		Orta	0,08

$P < 0.05$

Tablo 13 incelendiğinde bedensel kinestetik zekâ türünde düşük gelir düzeyine sahip ailenin çocukları ile yüksek gelir düzeyine sahip ailelerin çocuklarının ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır. Düşük düzeyde gelire sahip ailelerin çocuklarının bedensel kinestetik zekâ ortalaması (ort=33), yüksek düzeyde gelire sahip ailelerin çocuklarının bedensel kinestetik zekâ ortalamasından (ort=24,73) anlamlı derecede daha büyüktür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma kapsamına alınan değişik spor kulüplerinde, çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin çoklu zekâ alanlarının bazı değişkenlere göre (yaş, spor seçimi, ailenin tutumu, sporla ilgili yazı okuma, aktif uğraşılan spor dalı, spor müsabakalarını seyretme, ailenin gelir durumu) karşılaştırılması ile elde edilen istatistiksel ilişkilere ait bulgular tartışılmıştır.

Bulgulara göre çalışma grubunda 12 yaş düzeyinde 11 (% 7,33), 13 yaş düzeyinde 13 (%8,67), 14 yaş düzeyinde 10 (%6,67), 15 yaş düzeyinde 31 (%20,67), 16 yaş düzeyinde 43 (%28,67), 17 yaş düzeyinde 28 (% 18,67) ve 18 yaş düzeyinde 14 (%9,33) öğrenci bulunduğu görülmektedir. Çalışma grubunda ilköğretim düzeyinde 38 (% 25,33), lise düzeyinde 109 (% 72,67), üniversite düzeyinde 1 (% 0,67) ve diğer düzeyde de 2 (% 1,33) öğrenci bulunduğu görülmektedir.

Sivrikaya (2009)'da “Çoklu zekâ kuramına dayalı öğretim yönteminin 6. Sınıf öğrencilerinde Beden Eğitimi dersi başarısına etkisi” ile ilgili yapmış olduğu çalışmada da benzer yaş grubuyla çalışmıştır.

Tekin (2008)'de “Orta öğretimde öğrenim gören öğrencilerden spor yapan ve yapmayanlar arasındaki yaratıcılık ve çoklu zekâ alanlarının araştırılması” adlı çalışmada da benzer yaş gruplarıyla çalışmıştır.

Değişik spor kulüplerinde çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin spora yönelten etkenlere göre incelendiğinde; öğrenciyi ailesi spora yönelten 45 (%30), arkadaşları spora yönelten 33 (% 22), popüler sporcuların etkisiyle spora yönelen 23 (% 15,33), TV etkisiyle spora yönelen 2 (% 1,33), beden eğitimi öğretmeni spora yönelten 11 (% 7,33), Antrenörü spora yönelten 5 (%3,33) ve diğer etkenlerin spora

yönelttiği 31 (%20,67) öğrenci bulunduğu görülmektedir. Buradan çalışma grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun aile ve arkadaşlarının etkisiyle spora yöneldikleri söylenebilir.

Öğrencilerin spor ile ilgili yazı okuyup okumamasına göre çalışma grubu incelendiğinde; sporla ilgili yazıları her zaman okuyan 30 (%20), çoğu zaman okuyan 42 (%28), bazen okuyan 64 (%42,67) ve hiç okumayan 14 (%9,33) öğrenci bulunduğu belirlenmiştir. Buna göre 150 öğrenciden 72 tanesi (% 48) sporla ilgili yazıları takip etmekte, 78 tanesi (% 52) sporla ilgili yazı ya da haberleri takip etmemektedir.

Öğrencilerin spor müsabakalarını izleyip izlememelerine göre çalışma grubu incelendiğinde; sporla ilgili müsabakaları her zaman izleyen 60 (%40), çoğu zaman izleyen 54 (%36), bazen izleyen 28 (% 18,67, ara sıra izleyen 5 (%3,33) ve hiç izlemeyen 3 (% 2) öğrenci bulunduğu belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun spor ile ilgili müsabakaları izledikleri ve spor karşılaşmalarını takip ettikleri söylenebilir.

Ailenin gelir durumu açısından çalışma grubunun incelendiğinde; öğrencilerin 9 (%6) tanesinin düşük, 126 (%84) tanesinin orta ve 15 (%10) tanesinin yüksek gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Bu bulgular neticesinde çalışma grubumuzdaki öğrencilerin daha çok orta düzeydeki gelire sahip ailelerin çocuklarından oluştuğu söylenebilir.

Ailenin sergilediği tutum açısından çalışma grubu incelendiğinde; çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 2 (%1,33) tanesinin ailesinin ilgisiz, 59 (%39,33) tanesinin koruyucu, 31 (%20,67) tanesinin otoriter ve 58 (%38,67) tanesinin demokratik tutum sergilediğini belirtmişlerdir. Buradan çalışma grubundaki öğrencilerin ailelerinin çoğunluğunun koruyucu ya da demokratik tutum içinde oldukları söylenebilir.

Alt problemler açısından incelendiğinde; Güreş, Boks, Taekwondo, Masa Tenisi, Futbol sporu yapan ve yapmayan öğrencilerin sözel-dilsel zeka, mantıksal matematiksel zeka, görsel mekansal zeka, müzik ritmik zeka, doğacı zeka, kişiler arası zeka, bedensel kinestetik zeka, içsel zeka ve aile gelir çoklu zeka düzeyleri alanlarında ve dağılım yüzdeleri arasında farklılıkların olup olmadığı tartışılmıştır.

Sözel dilsel zeka alanında, öğrencilerin puan ortalamaları güreş 24,76 (yüksek düzey), boks 23,48 (orta düzey), taekwondo 22,96 (yüksek düzey), masa tenisi 26,44 (yüksek düzey), futbol 26,52 (yüksek düzey), spor 22,96 (orta düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan öğrencilerin sözel dilsel zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tekin (2008)'de benzer bir çoklu zekâ alanı belirleme ölçeği ile yapmış olduğu çalışmada, spor yapan (n=500) ve spor yapmayan (n=500) orta öğretim öğrencilerinin sözel dilsel zeka puanı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğunu bildirmiştir ($\bar{X}=31,22\pm 8,45$; $\bar{X}=27,03\pm 8,45$; $p=0,00$). Bu sonuçlar araştırmamızın sonuçları ile benzerlik göstermese dahi araştırmamızda spor yapan grubun özellikle futbol branşının sözel-dilsel zeka alanında daha yüksek puan elde ettiği görülmektedir. Bu farklılığın her iki araştırmadaki deneklerin farklı yaş gruplarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Sözel dilsel zekâ alanına sahip bireyler; etkili okuma becerisi, kendini ifade edebilme yeteneği, etkin dinleme ve yazma becerileri yüksektir. Çalışmamızda, masa tenisi, futbol ve güreş sporları ile uğraşan öğrencilerin sözel dilsel zekâ düzeyleri diğer sporlarla uğraşan ve spor yapmayan öğrencilere göre rakamsal olarak daha yüksek bulunmuştur. En yüksek sözel dilsel zeka puanı futbol ile uğraşan öğrencilere aittir. Bunun nedeni olarak futbolun diğer spor branşlarından farklı olarak takım sporu olması ve takım arkadaşları ile sürekli iletişim ve diyalogun olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Bununla birlikte, Cengiz (2008) farklı bir çoklu zekâ alanı belirleme ölçeği ile yaptığı, 8–10 yaş grubu çocukların çoklu zekâ türlerine göre dağılımı ve futbol eğitiminin çoklu zekâ düzeyleri üzerine etkisi isimli çalışmasında, deney grubuna (n=1018) uygulanan 12 haftalık futbol eğitiminin çoklu zeka alanlarına etkisini araştırmıştır. Kontrol (n=1018) ve deney (n=2369) gurubu puanları arasındaki farklılığı vurgulayarak, 12 haftalık futbol antrenmanının bu yaş grubu çocukların sözel dilsel zekâlarına olumlu yönde katkısı olduğunu bildirmiştir.

Gardner'in de belirttiği gibi hiçbir performans basitçe tek bir zekânın kullanımına dayanmaz. Çocuklar çok yönlü zekâlarını kullanırken, bir yandan kendi güçlü zekâlarını ortaya koyarken, öteyandan diğer zekâ alanlarının da gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Mantıksal matematiksel zeka alanında öğrencilerin puan ortalamaları, güreş 24,68 (yüksek düzey), boks 22,72 (orta düzey), taekwondo 18,92 (orta düzey), masa tenisi 28,76 (yüksek düzey), futbol 24,52 (yüksek düzey), spor yapmayan 26,12 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan öğrencilerin mantıksal matematiksel zekâ düzeyleri bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=5,69; p<0,05$).

Cengiz (2008) çalışmasında çocukların sayısal zekâ alanında 12 haftalık futbol antrenmanının denek gurubu puanları (ön-test= 19,22±3,00; son-test=19,96±2,97; $p<0,01$), arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğunu fakat kontrol gurubu puanları (ön test=19,42±2,91; son test=19,53±2,92; $p>0,05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Öğrencilerin sayısal zekâ alanlarına ait son test ve kalıcılık testi değerleri arasında istatistiksel analiz sonucu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu verilere göre denek ve kontrol grubu öğrencilerin 12 haftalık dönem sonunda sayısal zekâ alanlarında meydana gelendeğişimlerin kalıcı olduğu bildirmektedir. Bu çalışmada ise farklı spor branşlarının sayısal zeka alanında değişkenlik göstermesi branşların kendine özgü farklılıklarının olduğunu düşündürmektedir. Bu nedenle zeka alanlarının spor branşlarındaki değişkenliğinin önemsenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Koroğlu ve ark. (2002).“İlköğretim 6. Sınıfta Ölçüler Konusunun Öğretiminde Çoklu Zekâ Kuramına Göre Matematik Öğretimi” isimli çalışmaları sonucunda öğrencilerin bireysel farklılıkların, sahip oldukları zekâ alanlarının farklılığından kaynaklandığını ve etkili öğrenmenin sağlanması için bu zekâ alanlarını dikkate alarak öğrenim hizmetinin verilmesi gerektiğini, öğrencilerde daha yüksek olduğu belirlenen zekâ alanları yardımıyla diğer zekâ alanlarının da faaliyete geçirilip güçlendirilmesinin mümkün kılınacağını belirtmişlerdir.

Tekin (2008) çalışmasında, spor yapan orta öğretim öğrencilerinin branş değişkeni açısından mantıksal-matematiksel zekâ puanı ortalamaları arasında istatistiksel olarak

anlamli fark olmadigini bildirmiştir (p<0,05). Takim sporlari (n=353) ile uğrasan örgencilerin mantıksal-matematiksel zekâ puanlari ortalamasi (\bar{x} =30,04) iken bireysel sporlar (n=147) ile uğrasan örgencilerin mantıksal-matematiksel zekâ puanlari ortalamasi (\bar{x} =31,25)'dir. Bu sonuclar dogrultusunda bireysel sporla uğrasan örgencilerin takim sporuyla uğrasan örgencilere göre sonuçsal iliskisel durumlarla ilgili aktivitelerden, anlamadıkları şeyleri düşünme denemeleri yapmaktan ve problem çözmekten hoşlandıklarını bildirmiştir.

Görsel mekânsal zekâ alanında örgencilerin puan ortalamalari, güreş 26,88 (yüksek düzey), boks 22,36 (orta düzey), taekwondo 22,00 (orta düzey), masa tenisi 25,28 (yüksek düzey), futbol 24,60 (yüksek düzey), spor yapmayan örgencilerin 25,04 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan örgencilerin görsel mekânsal zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamli bir fark bulunmamıştır.

Cengiz (2008) çalışmasında çocukların görsel zekâ alanında 12 haftalık futbol antrenmanının denek gurubu puanlari (ön-test=18,31±3,19; son-test=19,23±3,32; $F_{(2-1962)}=33,03$; p<0,05) ve 12 haftalık sürecin kontrol gurubu puanlari (ön test=19,65±2,79; son test=19,98±2,70; $F_{(2-4708)}=13,98$; p>0,05) arasında istatistiksel olarak anlamli fark bulmuştur. 12 haftalık futbol eğitimi almanın ve herhangi bir sporeğitimi almamanın örgencilerin görsel-uzamsal zekâlarının gelişiminde farklı etkilere sahip olduğunu, denek grubu örgencilerinin görsel-uzamsal zekâ alanında meydana gelen gelişimin (0,92), kontrol grubu örgencilerinden (0,33) daha fazla olduğunu göstermektedir. Elde edilengörsel-uzamsal zekâ verileri, futbol eğitiminin örgencilerinin görseluzamsal zekâ alanlarının gelişiminde etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Bu çalışmamızda ise en yüksek görsel mekânsal zekâ puanı güreş ile uğrasan örgencilere aittir. Bu sonuclar dogrultusunda farklı spor branşlarının çoklu zeka alanlari ile sporsal başarı (teknik- taktik, öğrenme, performans verimi vb.) iliskisi açısından incelenmesi antrenörler açısından önemli bilgiler ortaya çıkarabilir.

Göde ve ark. (2007)'nin yapmış olduğu bir çalışma sonucunda, görsel -uzamsal zekâsı yüksek olan oyuncuların, daha düşük olanoyunculardan, gole giden pası daha fazla sayıda bulduğunu, bununlabirlikte ideal futbol oyuncusunun özelliklerini belirlemede,

fiziksel özelliklerin yanı sıra bilişsel özelliklerin de önemli olduğunu, futboloyuncusu seçiminde sadece fiziksel becerilerin değil aynı zamanda bilişsel becerilerden görsel-uzamsal zekâ alanında yüksek olmasının dikkate alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmanın sonuçları da bu çalışmayı desteklemektedir.

Müzik ritmik zekâ alanında öğrencilerin puan ortalamaları, güreş 21,44 (orta düzey), boks 22,12 (orta düzey), taekwondo 20,04 (orta düzey), masa tenisi 23,48 (orta düzey), futbol 26,72 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin 22,20 (orta düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan öğrencilerin müzik ritmik zekâ düzeyleri bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tekin (2008) çalışmasında, spor yapan öğrencilerin branş değişkeni açısından müziksel ritmik zekâ puanı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığını bildirmiştir ($p < 0,05$). Takım sporları ($n=353$) ile uğraşan öğrencilerin müziksel ritmik zekâ puanları ortalaması ($\bar{X}=27,01$) iken bireysel sporlar ($n=147$) ile uğraşan öğrencilerin müziksel ritmik zekâ puanları ortalaması ($\bar{X}=27,81$)'dir. Bu sonuçlar doğrultusunda bireysel sporla uğraşan öğrencilerin takım sporuyla uğraşan öğrencilere göre müziksel zekâ, ritimleri algılama ve yaratma, belli bir olayın oluş biçimini seyrini veya düzenini müziksel olarak algılanması veya yorumlanması ve bulunma gücü, müzikal biçimleriyle kendini ifade etme, müzikal üretilerde bulunma, müzik aletlerine ve seslere karşı aşırı duyarlılık, müzikal eleştiri yapma gibi becerilerinin daha yüksek olduğunu bildirmektedir. Araştırma sonuçlarından farklı olarak çalışmamızda istatistiksel olarak anlamlı fark olmamasına rağmen en yüksek müziksel ritmik zekâ puanını takım sporu olan futbol branşında görmektedir.

Gardner, müziğin diğer zekâ alanlarından özel bir zekâ alanı olduğunu, diğer zekâ alanlarına göre daha duygusal ve kültürel ağırlık taşıdığını, bazı insanların diğer zekâ alanlarını da geliştirdiğini belirtmiştir (John, 2000).

Seyis ve ark. (2010) resim, müzik ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerindeki üniversite öğrencilerinin zeka alanlarını araştırdığı çalışmada, müziksel-ritmik zeka alanında müzik öğretmenliği ($\bar{X}=31,87 \pm 5,80$) bölümü ile beden eğitimi ($\bar{X}=26,20 \pm 6,39$) ve

resim öğretmenliği ($\bar{x}=25,27\pm 5,91$) bölümü öğrencilerinin müziksel-ritmik zeka puanları arasında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir ($F=10,496^*$, $p<0,05$). Bu sonuçlarda müziksel ritmik zekanın özel bir ilgi ve yetenek alanı olduğunu ve bu zeka alanı baskın olanların mesleki olarak seçildiklerini ve uzmanlaştıklarını ortaya koymaktadır.

Doğacizekâ alanında öğrencilerin puan ortalamaları, güreş 28,52 (yüksek düzey), boks 24,32 (yüksek düzey), taek-wondo 25,64 (yüksek düzey), masa tenisi 27,00 (yüksek düzey), futbol 25,32 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin 25,76 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan öğrencilerin doğacı zekâ puanları bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Güllü (2009)'a göre spor lisesi öğrencileri ile genel lise öğrencilerinin müziksel, sosyal ve doğa zekâları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durum her iki okul türünde öğrenim gören öğrencilerin sosyalleşmelerinin aynı düzeyde olduğunu, onların doğada var olan dengenin farkında oluşlarının ve doğaya karşı duyarlılıklarının aynı düzeyde olduğunu, müziksel tonları ve ritimleri algılamada ve ayırt etmede aynı düzeyde olduğunu göstermektedir.

Cengiz (2008) çalışmasında çocukların doğa zekâ alanında 12 haftalık futbol antrenmanının denek gurubu puanları (ön-test= 19,41±3,24; son-test=19,98±3,37; $p<0,05$), arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğunu gösterirken kontrol gurubu puanları (ön test=20,85±2,54; son test=20,87±2,72; $p>0,05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Öğrencilerin doğa zekâ alanlarına ait son test ve kalıcılık testi değerleri arasında istatistiksel analiz sonucu anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu verilere göre denek ve kontrol grubu öğrencilerin 12 haftalık dönem sonunda doğa zekâ alanlarında meydana gelen değişimlerinde düşüş olduğu bildirmektedir.

Kişilerarası zekâ alanında öğrencilerin puan ortalamaları, güreş 28,80 (yüksek düzey), boks 25,247 (yüksek düzey), taek-wondo 27,92 (yüksek düzey), masa tenisi 30,48 (yüksek düzey), futbol 30,64 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin 27,56 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan öğrencilerin kişilerarası zekâ puanları bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Colins ve Cook (2001)'a göre grup halinde yapılan çalışmalar, çocukların kişiler arası zekâlarını geliştirir ve diğerlerinin sahip oldukları farklı zekâ alanlarını fark etmelerini sağlar. Bu anlamda hem ferdi hem de takım sporları tüm spor branşları bir grup etkinliğidir. Bu nedenle çalışmamızdaki kişiler arası zeka puan seviyesinin tüm branşlarda yüksek düzeyde çıkması bu görüşü desteklemektedir.

Tekin (2008). çalışmasında, spor yapan öğrencilerin branş değişkeni açısından sosyal zekâ puanı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğunu bildirmiştir ($p < 0,05$). Takım sporları ($n=353$) ile uğraşan öğrencilerin sosyal zekâ puanları ortalaması ($\bar{x}=33,42$) iken bireysel sporlar ($n=147$) ile uğraşan öğrencilerin sosyal zekâ puanları ortalaması ($\bar{x}=35,67$)'dir. Bu sonuçlar doğrultusunda, bireysel sporla uğraşan öğrencilerin takım sporuyla uğraşan öğrencilere göre insanların düşüncelerini, niyetlerini, psikolojik durumlarını analiz etme, farklı ortamlara uyum sağlama, organize etme, sözel ve sözsüz iletişim kurma yeteneği bakımından yüksek olduğunu bildirmiştir. Araştırma sonuçlarına paralel olarak çalışmamızda da sporcuların yüksek kişiler arası zekâ puanına sahip olduğu görülmektedir.

Bedensel kinestetik zekâ alanında öğrencilerin puan ortalamaları, güreş 29,80 (yüksek düzey), boks 25,92 (yüksek düzey), taekwondo 27,16 (yüksek düzey), masa tenisi 29,84 (yüksek düzey), futbol 29,52 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin 29,96 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan öğrencilerin bedensel kinestetik zekâ puanları bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Cengiz (2008) çalışmasında çocukların bedensel-kinestetik zekâ alanında 12 haftalık futbol antrenmanının denek grubu puanları (ön-test= 18,43±3,00; son-test=19,29±3,14; kalıcılık test=19,29±3,14 $F_{(2-1962)}=34,47$ $p < 0,05$) ve kontrol grubu puanları (ön test=18,24±2,94; son test=19,59±3,02; $F_{(2-4708)}=12,48$; $p > 0,05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulmuştur. Bu bulguya göre her iki grup öğrencilerinin 12 haftalık dönemde bedensel-kinestetik zekâ alanlarında belirtilen düzeyde bir gelişme olduğunu, ancak futbol eğitimi alan denek grubunun bedensel kinestetik zeka gelişimini daha yüksek düzeyde etkilediğini bildirmiştir.

Çalışmamızda değişik spor kulüplerinde ve çeşitli spor branşlarında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin aile gelirleri ile çoklu zekâ puanları arasında, düşük gelir (33,00±5,45), orta gelir (28,27±7,58) ve yüksek gelir (24,73±6,01) düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (F=3,60;p=0,03). Elde edilen sonuçlara göre düşük gelire (n=9) sahip öğrencilerin bedensel kinestetik zeka puanlarının çok yüksek olduğu, orta gelir (n=136) düzeyindeki öğrencilerin ise yüksek seviye olduğu tespit edilmiştir. Spora yönelim ile çoklu zeka alanları ve aile gelir düzeyi gibi etkenlerin ilişkisinin daha ayrıntılı incelenmesi, konunun önemini ortaya koymakta daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Seyis ve ark. (2010). Çalışmasında, beden eğitimi, müzik ve resim öğretmenliği bölümü öğrencilerinin bedensel kinestetik zeka puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulmamışlardır (p<0,05). Çalışmada, beden eğitimi bölümünün bedensel-kinestetik zeka alanında diğer iki bölümden, yetenek alanı vesporcular üzerinde yapılan diğer çalışmaların aksine üç bölüm arasında anlamlı fark olmadığını ancak bedensel-kinestetik zeka alanı puan ortalamasının beden eğitimi bölümünde daha yüksek ortalamaya sahip olmasının, araştırmada beklenen sonucukısmen de olsa verdiğini bildirmiştir. Bu sonuçlarda bedensel-kinestetik zekânın özel bir ilgi ve yetenek alanı olduğunu ve bu zekâ alanında erişim düzeyinin yüksekliği ile üst düzey sporcu olabilme arasında bir ilişki olabileceği düşünülmektedir.

İçsel zekâ alanında öğrencilerin puan ortalamaları, güreş 27,44 (yüksek düzey), boks 25,96 (yüksek düzey), taekwondo 26,00 (yüksek düzey), masa tenisi 27,52 (yüksek düzey), futbol 27,80 (yüksek düzey), spor yapmayan öğrencilerin 28,24 (yüksek düzey) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sporcular ve spor yapmayan öğrencilerin içsel zekâ puanları bakımından istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tekin (2008) çalışmasında, spor yapan ve yapmayan öğrencilerin içsel zekâ puanı ortalamaları arasında spor yapan öğrenciler (\bar{x} =34,18) ve spor yapmayan öğrencilerin (\bar{x} =30,06) istatistiksel olarak anlamlı fark olduğunu bildirmiştir (p<0,05). İçsel zekâ alanına sahip bireyler; başkalarının duygu ve düşüncelerini anlama, nesne ötesi konularda konsantre olma, bireyin kendini duyması ve anlaması, iletişim kurması, sınırlarını bilmesi gibi yetenekleri yüksektir. Buna göre sporun içsel zekâ alanında önemli rolü olduğunu

bildirmektedir. İçsel zekâ ile ilgili tanımlara bakıldığında kişinin kendini tanıması, eksik yanlarının ve yeteneklerinin farkında olması, özeleştiri yapabilmesi şeklindeki ifadelere oldukça sık rastlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında sporun kişilik gelişimine etkisini gösteren bu çalışma ile çalışmamızdan elde edilen içsel zeka puanlarının yüksek düzeyde çıkmış olması bu yargıyı destekler niteliktedir.

Cengiz (2008) çalışmasında çocukların bedensel-kinestetik zekâ alanında 12 haftalık futbol antrenmanının denek gurubu puanları (ön-test= 20,53±2,47; sontest=21,25±2,93; kalıcılık test=21,18±2,74; F(2-1962)=25,75; p<0,05) ve kontrol gurubu puanları (ön test=20,04±2,65; son test=20,29±2,62; kalıcılık test=20,29±2,62;F(2-4708)=7,88; p<0.05) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulmuştur. Elde edilen içsel zekâ verileri, futbol eğitiminin öğrencilerinin içsel zekâ alanlarının gelişiminde etkili olduğunu göstermektedir.

Togo ve ark. (2006). yaz spor okullarında basketbol eğitimi almanın, 11-14 yaş erkek öğrencilerin kişilik yapıları üzerine etkilerini incelemiş ve sonuç olarak basketbolun öğrencilerin kişilikleri üzerinde pozitif gelişimlere neden olduğunu bulmuşlardır. Her iki çalışma sonucuna benzer olarak, çalışmamızda da içsel zeka puanlarının yüksek çıkmış olması, çoklu zeka alanlarının değişkenliği, her bireyde farklı düzeylerde varoluşu ve önemini ortaya koymaktadır.

Tuğrul ve Duran yapmış oldukları çalışmada, çocuğun mevcut zekâ alanlarının saptanması, ortaya çıkarılması, etkin hale getirilmesi, geliştirilmesi sürecinde okulöncesi eğitim programlarının rolü üzerinde durmuş, çocukların sahip oldukları zekâ alanlarının farkına varmalarını sağlamak ve her zekâ alanının özelliklerine uygun gelişme şansının tanınması gerektiğini vurgulamışlardır (Tuğrul ve Duran, 2003).

Bu çalışmamızda çoklu zeka kuramına göre sekiz zeka alanında spor branşlarındaki dağılımına bakıldığında tüm spor branşlarında (güreş,boks, taekwondo, masa tenisi ve futbol) bedensel kinestetik zeka ve soysal (kişilerarası) zeka puanlarının en yüksek değerleri aldığı bulunmuştur. Spor yapmayan öğrencilerde ise içsel ve sosyal zeka puanları en yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda ve çoklu zeka ile ilgili yapılan diğer araştırma sonuçları da gösteriyor ki, spor, insanların zeka alanlarının gelişim ve

değişimine etki etmektedir. Diğer bir bakış açısından ise her insanda farklılık gösteren bu kuramdaki sekiz zekâ alanının insanların ilgi ve yetenek alanlarını belirlemede etkin bir rol oynayacağı görüşünü ortaya çıkarmaktadır.

Dolayısıyla çocukluk ve gençlik dönemlerinde kişilerin zeka alanları ve ilgi alanları tespit edilerek, yetenekli oldukları ve başarılı olabilecekleri alanlara ve mesleklere yönlendirilmesi hem kişiler hemde eğitim sistemi açısından önem arz etmektedir. Spor alanında ise yapılan bu çalışma ve benzer diğer çalışmalar bedensel kinestetik zeka alanının baskınlığını ortaya koymaktadır. Sporun birleştirici ve insan ilişkilerini artırıcı özelliği sayesinde sosyal (kişilerarası) zeka alanını da önemli düzeyde etkilemesi söz konusudur. Sporcu seçimi, eğitimi ve gelişimi süreçlerinde daha istekli, yetenekli ve başarılı sporcular yetiştirmek için çocukların çoklu zeka alanları açısından incelenmesi, antrenörlere ve spor bilimcilere önemli derecede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, kulüplerde 11-18 yaş gruplarında; güreş, boks, teakwondo, masa tenisi, futbol dallarında spor yapan ve sedanterlerin öğrencilerin çoklu zekâ kuramına dayalı profilleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar sekiz zekâ alanında sırayla bu bölümde aktarılmıştır.

Araştırma gruplarında sekiz zekâ alanı sonuçlarına göre yapılan karşılaştırmalarda sadece mantıksal matematiksel zekâ alanında anlamlı fark bulunurken, diğer zekâ alanlarında istatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen gruplar arası zekâ alanı değişimleri tespit edilmiştir.

Örneklem grubundaki öğrencilerin mantıksal matematiksel zekâ alanında aralarında istatistikî açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farklılıklar ise, Taek-wondo sporu ile uğraşan öğrenciler ile güreş, masa tenisi sporu yapan ve spor yapmayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Boks sporu ile uğraşan öğrenciler ile masa tenisi sporu yapan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek mantıksal matematiksel zekâ puanının masa tenisi branşındaki sporculara ait olduğu bulunmuştur.

Masa tenisi, futbol ve güreş sporları ile uğraşan öğrencilerin sözel dilsel zekâ düzeyleri diğer sporlarla uğraşan ve spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, en yüksek sözel dilsel zekâ puanı futbolcu öğrencilere ait olduğu bulunmuştur.

Güreş ve masa tenisi sporları ile uğraşan öğrencilerin görsel mekânsal zekâ düzeyleri diğer sporlarla uğraşan ve spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, en yüksek görsel mekânsal zekâ puanının güreş ile uğraşan öğrencilere ait olduğu görölmektedir.

Futbol ile uğraşan öğrencilerin müzik ritmik zekâ düzeyleri diğer sporlarla uğraşan ve spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Güreş ve masa tenisi ile uğraşan öğrencilerin doğacı zekâ düzeyleri diğer sporlarla uğraşan ve spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, en yüksek doğacı zekâ puanının ise güreş ile uğraşan öğrencilere ait olduğu bulunmuştur.

Aktif olarak güreş, masa tenisi ve futbol ile uğraşan öğrencilerin Kişilerarası zekâ düzeyleri diğer sporlarla uğraşan ve spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, en yüksek kişilerarası zekâ puanının futbol ile uğraşan öğrencilere ait olduğu bulunmuştur.

Güreş, masa tenisi ve futbol ile uğraşan öğrencilerin bedensel kinestetik zekâ düzeyleri diğer sporlarla uğraşan ve spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, en yüksek bedensel kinestetik zekâ puanına ise masa tenisi ile uğraşan öğrencilerin sahip oldukları bulunmuştur.

İçsel zekâ alanında tüm grupların puanları yüksek düzeydedir. En üst içsel zekâ puanının ise spor yapmayan gruba ait olduğu bulunmuştur.

Tüm spor branşlarındaki baskın zekâ alanının ise bedensel kinestetik ve sosyal (kişilerarası) zeka alanında olduğu bulunmuştur.

Spor yapmayan grubun baskın zekâ alanının ise içsel ve sosyal zekâ alanında olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak altı farklı özellikteki denek grubunda yapılan çoklu zekâ alanlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması sonrası, sadece mantıksal matematiksel zekâ alanında gruplar arası anlamlı farklılık bulunurken diğer yedi zekâ alanında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulabilir;

1. Eğitim-öğretimin ilk basamağından itibaren çoklu zekâ kuramına dayalı öğrenme yaklaşımlarına yer verilmeli ve bütün zekâlara eşit derecede önem vermeye dikkat edilmelidir.
2. Sporcuların öğrenme rolü açısından kendi zekâ alanlarının farkında olmaları önemli görülmektedir.
3. Spor dallarına sporcu seçilirken sporcuların zekâ alanlarının dikkate alınması önemli görülmektedir.
4. Araştırma daha farklı spor branşlarına ya da takım sporlarına uygulanarak yapılabilir.
5. Sporcuların baskın zekâ türleri saptanarak, bu zekâ türlerini geliştirilmesine yönelik uygulamalar yapılabilir.
6. Sporcuların branşa özgü teknik yetenek ve taktik başarıları ile zekâ alanları arasındaki ilişkinin varlığına yönelik araştırmalar yapılabilir.
7. Eğitim-öğretim sürecinde antrenör ve eğitimciler yaratıcılıklarını arttırmak için sürekli etkinlikler düzenlemelidir.
8. Özel kurum ve kuruluşlar Üniversiteler ve Milli Eğitim Bakanlığı çoklu zekâ kuramı ile ilgili çalışmalara destek vermelidir.
9. Eğitimciler, sporcuların yeteneklerinin farkında olması için, gerekli ortamı hazırlamalı ve çeşitli aktiviteler düzenlemelidirler.

KAYNAKLAR

- Amstrong. T. (1994). “**Multiple intelligences in The Classroom**” Usa: ASCDPublishing.
- Anderson A. and E. Weber. (1997). “**A Multiple Intelligence Approach to Healty Active Living in High School**”, Journal of Physical Education, Recreation and Dance.68 (4), 1997, ss. 57-62.
- Aracı, H. (1999). “**Okullarda Beden Eğitimi**”. Bağırğan Yayınevi, Ankara.
- Armstrong T. (2000). “**Turning Points Transforming Middle Shods, At The Turning Point The Young Addescent Learner**”, Teachers College Pres, New York.
- Arslan, R. (1979). “**Beden Eğitimi Bilgileri**”, Ankara.
- Bacanlı H. (2000). “**Gelişim ve Öğrenme**” Nobel Yayınları, Ankara.
- Başaran, İ. Ethem (1992). “**Yönetimde İnsan İlişkileri**”, Ankara: Gül Yayınevi. Kadioğlu Matbaası
- Belanca, J. (1997). “**Active Learning Handbook For The MultipleIntelligences Classroom**”, USA:IRI/Skylight Training and Publishing Inc.
- Bümen T. N. (2004). “**Okulda Çoklu Zekâ Kuramı**”, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Campbell B. (1994). “**The Multiple İntelligences Handbook, Zephyr Pres**”, Seattle WA 98115, USA.
- Cengiz Ş.Ş. (2008). “**Futbolun Çocuklarda Çoklu Zekâ Türlerindeki Dağılım ve Düzeyleri Üzerine Etkisi**”, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Collins, J. ve Cook, D.(2001) “**Understanding learning influences and outcomes**”. London: P.C.P. Ltd. & AssociationWith The Open Universty, 13(2): 103-114.
- Çamlıyer, H., Mavi F, Dasdan, N.E. ve Çamlıyer, H. (2005). “**Beden Eğitimi Dersi Uygulamalarında Öğretim Stil ve Yaklaşımlarının Çoklu Zekâ Kuramına ilişkin Kullanımı**”,4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 10-11 Haziran 2005, Bursa.
- D.P.T.(1983)“ **5. Beş Yıllık Kalkınma Planı, S.İ.Ö.İ.K. Raporu, Beden Eğitimi ve Sporun Temel Kavramları ve Deyimleri Komisyonu Hazırlık Çalışmaları**”, Ankara.

- D.P.T.(1984). **“Beden Eğitimi ve Spor”**, Başbakanlık Yayınları, Ankara.
- Demirel Ö. (2004). **“Eğitimde Program Geliştirme”**. Kuramdan Uygulamaya, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Demirel, Ö. (1999). **“Çoklu Zekâ Kuramı ve Düşünme Becerileri ile ilköğretim 4. Sınıf Türkçe Dersinde Tümlsik Dil Becerilerinin Gelistirilmesi”**,DilDergisi, Ankara s.80, s.19-31.
- Duman S., Önal N.A., ve Taşgın Ö. (2003). **“Özel Öğretim Sınıflarında Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşleri ile Değerlendirilmesi”**,3. UlusalBeden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor KültürüSempozyumu, Tayyare Kültür Merkezi, Bursa Ofset Tesisleri, 23-24 Mayıs 2003, Bursa.
- Duricek, M. (1992). **“Creativity in Sport Talents Possibilities And Limitations Studia”**,Psyschologica,34 (2): 175-182.
- Eripek, S. (1993). **“Zihinsel Engelli Çocuklar”**. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Erkal, M.(1982). **“Sosyolojik Açıdan Spor”**, Filiz Yayınları, İstanbul.
- Gardner H. (2004). **“Zihin Çerçeveleri Çoklu Zekâ Kuramı”**, çev: Ebru Kılıç, Alfa Yayıncılık, İstanbul.
- Gillet, B.(1975). **“Spor Tarihi Çev: Mustafa Durak”**, Gelişim Yayınları, İstanbul.
- Göde, O., Mavioğlu, Ç., ve Erturan, G.,(2007). **“Futbol Oynayan Çocukların Asist Past Tercihleri ile Çoklu Zekâ Alanları Arasındaki İlişki”**,IV. Uluslar ArasıAkdeniz Spor Bilimleri Kongresi, Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 9-11 Kasım 2007, Antalya.
- Güllü M. (2009). **“Spor Lisesi Öğrencileri İle Genel Lise Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Karşılaştırılması”**, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt 3,sayı,3
- Gümüş, S., Öner, F. , Kara, M., Orbay, M., Yaman, S. (2003). **“Isı ve Sıcaklık Üzerine Kavram Yanılgıları”**,Milli Eğitim Dergisi, 157.
- John A. S.(2000) **”The Musical Mind: The Cognitive Psychology of Music”**, OXFord Psychology Series, No. 5,Great Britain,
- Kagan, S. ve Kagan, M. (1998). **“Multiple Intelligence, The Complete MI Book”**,CA:Kagan Cooperative Learning.
- Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal BilimlerEnstitüsü, Gaziantep.

- Karasar, N. (1999). “**Bilimsel Araştırma Yöntemi**”, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, O. N.(2008). “**A Student-Centred Approach: Assessing the Changes in Prospective Science Teachers’ Conceptual Understanding by Concept Mapping in a General Chemistry Laboratory**”, *Research in Science Education*.38,91-110.(Indexed in SSCI)
- Keten, M.(1976). “**Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Güvenlik**”, DPT, SPD Yayını, Ankara.
- Kretchmar, S.R (1994). “**Practical Philosophy Of Sport**”, Human Kinetics Champaign.
- Kuloğlu, S. (2005). “**Çoklu Zekâ Kuramının İlköğretim Sekizinci Sınıflarda Matematik Öğretiminde Öğrenci Başarısına Etkisi**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Ladner, J. L. (2003). “**Parents’ and teachers’ perceptions of parent involvement**”, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Tulsa: Tulsa University.
- Mitchell, M. and M, Kernodle. (2004). “**Using Multiple Intelligence To Teach Tennis**”, *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 75/8, 2004, ss. 27-32.
- Özden, Y. (2003). “**Öğrenme ve Öğretme**”, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Özgüven İ. E. (1999). “**Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik**”, PDREM Yayınları, Ankara.
- Özyigit, C. (1991). “**Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Bugünkü Eğitim Sistemi içindeki Yeri ve Önemi**”. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu(19-21 Aralık 1991 İzmir), İzmir, Milli Eğitim Bakanlığı Okul içi Beden Eğitimi Spor ve izcilik Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi 1992. 77- 82.
- Philipp A.J. and Wilkerson J.D. (1990). “**Teaching Team Sports**” , Human Kinetics Books illions.
- Piaget J. (1964). “**Development and Learning. Journal of Research in Science Teaching**”, 2, 176-186.
- Saban A. (2001). “**Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim**”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Saban A. (2002). “**Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim**”. 2.baskı, Ankara, Nobel Yayın Evi.
- Selçuk, Z. (1999). “**Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**”, Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

- Selçuk, Z., Kayılı H., Okut L. (2003). “**Çoklu Zekâ Uygulamaları**”, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Senemoğlu, N.(2003). “ **Gelişim, Öğrenme ve Öğreti**”, Ankara: Gazi Kitapevi
- Seyis, L., Üçüncü, A. S., Bektaş, F., Mülazımoğlu O.(2010). “**Resim, Müzik Ve Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümlerindeki Üniversite Öğrencilerinin Zeka Alanlarının Araştırılması.**” 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 10-12 Kasım, Antalya-Türkiye. Poster Sunum. P7-H6. S:1535-1537.
- Sivrikaya, A.H., Kaya, M. (2009). “**Çoklu zekâ kuramına dayalı öğretim yönteminin 6. Sınıf öğrencilerinde Beden Eğitimi dersi branşına etkisi**”. Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt. II, Sayı. 2, s. 21-34. Erzurum.
- Sternberg R. J. (1997). “**The Concept of Intelligence and Its Role in Lifelong Learning and Success**”, American Psychologist, 52 (10), 1030-1037.
- Tarman S. (1999). “**Program Geliştirme Sürecinde Çoklu Zekâ Kuramının Yeri**”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tekin, M. (2008). “ **Orta öğretimde öğrenim gören öğrencilerden spor yapan ve yapmayanlar arasındaki yaratıcılık ve çoklu zekâ alanlarının araştırılması**”, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara.
- Togo O.T.,Öcal K., Ekici S.,(2006) “**11–14 Yaş Grubu Erkek Öğrencilerin Serbest Zamanda Yaptıkları Basketbol Aktivitesinin Kişilik (Benlik) Yapıları Üzerine Etkisi**” 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Nobel Yayın Dağıtım, Muğla Üniversitesi, 3-5 Kasım 2006
- Tuğrul B., Duran E. (2003). “**Her Çocuk Başarılı Olmak İçin Bir Şansa Sahiptir: Zekânın Çok Boyutluluğu Çoklu Zeka Kuramı** “, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24: 224-233.
- Ülgen, G. (1995). “**Eğitim Psikolojisi**”, Ankara: Alkım Yayınevi.
- Ville C. A. (1979). “ **Genel Biyoloji, Çevirenler: M. N. Şişli, A. N. Bozcuk, S. Bozcuk ve A. Boşgelmez**”, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Weiler, I.(1981). “**Ber Sport bie den wolhern der Alten welt**”, Darmstadt.
- Yavaş, M. ve ilhan, A. (1997). “**Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri**”, Bursa Melisa Matbaacılık, 2. Baskı.
- Yavuz K. E. (2001). “**Çoklu Zekâ Teorisi**”, Özel Çeçeli Okulları Yayınları, Ankara.

EKLER

Ek 1.Anket Formu

Sevgili arkadaşlar.

Bu anketin amacı; çoklu zekâ kuramının spor branşlarına göre karşılaştırılmasıdır. Anket sonuçları sadece bilimsel amaç için kullanılacaktır. Bu nedenle ankete isim yazmanıza gerek yoktur.

Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Bekir KARTAL

KİŞİSEL BİLGİ ANKETİ

- 1- Yaşınız. (.....)
- 2- Cinsiyetiniz
Bay () Bayan ()
- 3-Aktif olarak hangi sporla uğraşıyorsunuz? (.....)
- 4- Kaç yıldır spor yapıyorsunuz? (.....)
- 5- Günlük antrenman süreniz ne kadardır? (.....)
- 6- Haftada kaç antrenman yapıyorsunuz?
3 gün () 4 gün () 5 gün () 6 gün () 7 gün ()
- 7- Branşınızdaki en iyi dereceniz nedir.
Okullar arası. 1 () 2 () 3 ()
İlde. 1 () 2 () 3 ()
Gruplarda. 1 () 2 () 3 ()
Türkiye 1 () 2 () 3 ()
Uluslar arası 1 () 2 () 3 ()
- 8- Spora başlamanızı sağlayan en etkili unsur nedir?
Ailem. () Arkadaşlarım. () Popüler sporcular () Tv. ()
Beden Eğitimi Öğretmenim. () Antrenörüm () Diğer (.....)
- 9- Eğitim durumunuz nedir?
İlköğretim () Lise () Üniversite () Diğer (.....)
- 10- Sporla ilgili yazılar (Kitap, dergi, gazete vb.) okur musunuz?
Her zaman () Çoğu zaman () Bazen () Hiç ()
- 11- Spor müsabakalarımı seyredermisiniz?
Her zaman () Çoğu zaman () Bazen () Hiç ()
- 12- Milli sporcumusunuz ?
Evet () Hayır ()
- 13.Babanızın eğitim durumu nedir? (.....)
- 14.Annenizin eğitim durumu nedir? (.....)
- 15.Ailenizin aylık geliri nedir? Çok düşük (...) Orta (...) Yüksek (...)
- 16.Anne-babanızın size karşı tutumu nasıldır?
İlgisiz (...) Koruyucu (...) Otoriter (...) Demokratik (...)

Ek 1'in devamı

ÇOKLU ZEKA KURAMI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ					
"0=Bana hiç uygun değil; 1=Bana çok az uygun; 2=Bana kısmen uygun; 3=Bana oldukça uygun; 4=Bana tamamen uygun"					
SÖZEL/DİLSEL ZEKA	0	1	2	3	4
Resimlerden çok yazılar dikkatimi çeker.					
İsimler, yerler, tarihler konusunda belleğim iyidir.					
Kitap okumayı severim.					
Kelimeleri doğru şekilde telaffuz ederim.					
Bilmecelerden, kelime oyunlarından hoşlanırım.					
Dinleyerek daha iyi öğrenirim.					
Yaşıma göre kelime hazinem iyidir.					
Yazı yazmaktan hoşlanırım.					
Öğrendiğim yeni kelimeleri kullanmayı severim.					
Sözel tartışmalarda başarılıyım.					
MANTIKSAL/MATEMATİKSEL ZEKA	0	1	2	3	4
Makinelerin nasıl çalıştığına dâhil sorular sorarım					
Aritmetik problemleri kafadan hesaplarım.					
Matematik ve fen derslerinden hoşlanırım.					
Satranç v.b strateji oyunlarını severim.					
Mantık bulmacaların, beyin jimnastiğini severim					
Bilgisayarda oyunlardan çok hoşlanırım.					
Deneylerden, yeni denemeler yapmaktan hoşlanırım.					
Arkadaşlarıma oranla daha soyut düşünebilirim.					
Matematik oyunlarından hoşlanırım.					
Sebepler-Sonuç ilişkilerini kurmaktan zevk alırım.					
GÖRSEL MEKANSAL (UZAMSAL) ZEKA	0	1	2	3	4
Renklere karşı çok duyarlıyım.					
Harita, tablo türü materyalleri daha kolay algılarıım.					
Arkadaşlarıma oranla daha fazla hayal kurarım.					
Resim yapmayı ve boyamayı çok severim.					
Yap-Boz, Lego gibi oyunlardan hoşlanırım.					
Daha önce gittiğim yerleri kolayca hatırlarım.					
Bulmaca çözmekten hoşlanırım.					
Rüyalarımı çok net ve ayrıntılarıyla hatırlarım.					
Resimli kitapları daha çok severim.					
Kitaplarıma, defterlerime diğer materyalleri çizerim.					
MÜZİKSEL/RİTMİK ZEKA	0	1	2	3	4
Şarkıların melodilerini rahatlıkla hatırlarım.					
Güzel şarkı söylerim.					
Müzik aleti çalar ya da çalmayı çok isterim.					
Müzik dersini çok severim.					
Ritmik konuşur ya da hareket ederim.					
Farkında olmadan mırıldanırım.					
Çalışırken elimle ya da ayağımla ritim tutarım.					
Çevredeki sesler çok dikkatimi çeker.					
Çalışırken müzik dinlemek çok hoşuma gider.					
Öğrendiğim şarkıları paylaşmayı severim.					

Ek 1'in devamı

DOĞA ZEKASI	0	1	2	3	4
Hayvanlara karşı çok meraklıyım.					
Doğaya karşı duyarsız olanlara kızarım.					
Evde hayvan besler ya da beslemeyi çok severim.					
Bahçede toprakla, bitkilerle oynamayı çok severim.					
Bitki beslemeyi severim.					
Çevre kirliliğine karşı çok duyarlıyım.					
Bitki ya da hayvanlarla ilgili belgesellere ilgi duyarım.					
Mevsimlerle ve iklim olaylarıyla çok ilgiliyim.					
Değişik meyve ve sebzelere karşı ilgiliyimdir.					
Doğa olaylarıyla çok ilgiliyimdir.					
KİŞİLERARASI (İLETİŞİMSEL) ZEKA	0	1	2	3	4
Arkadaşlarımla oyun oynamaktan hoşlanırım.					
Çevremde bir lider olarak görülürüm.					
Problemi olan arkadaşlarıma öğütler veririm.					
Arkadaşlarımla fikirlerine değer veririm.					
Organizasyonların vazgeçilmez elemanıyım.					
Arkadaşlarıma bir şeyler anlatmaktan çok hoşlanırım.					
Arkadaşlarımla sık sık ararım.					
Arkadaşlarımla sorunlarına yardımcı olmaktan hoşlanırım.					
Çevremdekiler benimle arkadaşlık kurmak ister.					
İnsanlara selam verir hatır sorarım.					
BEDENSEL/KİNESTETİK ZEKA	0	1	2	3	4
Koşmayı, atlamayı ve güreşmeyi çok severim.					
Oturduğum yerde duramam, kımlıdanırım.					
Düşüncelerimi mimik- davranışlarla rahat ifade ederim.					
Bir şeyi okumak yerine yaparak öğrenmeyi severim.					
Merak ettiğim şeyleri elime alarak incelemek isterim.					
Boş vakitlerimi dışarıda geçirmek isterim.					
Arkadaşlarımla fiziksel oyunlar oynamayı severim.					
El becerilerim gelişmiştir.					
Sorunlarımı anlatırken vücut hareketlerimi kullanırım.					
İnsanlara ve eşyalara dokunmaktan hoşlanırım.					
İÇSEL ZEKA	0	1	2	3	4
Bağımsız olmayı severim.					
Güçlü ve zayıf yanlarımı bilirim.					
Yalnız çalışmayı daha çok severim.					
Yalnız oynamayı severim.					
Yaptığım işleri arkadaşlarımla paylaşmayı severim.					
Yaptığım işlerin bilimcindedir.					
Pek kimseye akıl danışmam.					
Kendime saygım yüksektir.					
Yoğun olarak uğraştığım bir ilgi alanı, hobim vardır.					
Yardım istemeden kendi başıma ürünleri ortaya koyarım.					

ÖZGEÇMİŞ

Bekir KARTAL, 24.05.1972 tarihinde Trabzon'da doğdu. İlk Öğrenimini Pelitli İlköğretim okulunda, Orta Öğrenimini İbrahim ALEMDAĞ Ortaokulunda, Lise eğitimini ise Trabzon lisesinde tamamladı. 1990-1994 yıllarında Lisans Eğitimini KTÜ. Fatih Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde tamamladı.

1994-1995 Yılları arasında Erzurum Tortum Lisesi,1995-1998 Yılları arasında İbrahim ALEMDAĞ Ortaokulunda, 1999-2000 Ayfer KARAKULLUKÇU İlköğretim okulunda,2000-2012 Trabzon Atatürk Lisesinde, 2012 tarihinden itibaren Trabzon Ata İlköğretim Okulunda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. 1998-1999 yıllarında vatani görevini Kuleli askeri lisesinde yapmıştır.

Orta düzeyde İngilizce bilmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

e-posta: bekirkartal_1972 @ hotmail.com